

महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ

साखर संकुल, शिवाजीनगर, पुणे-४११००५

दूरध्वनी : ०२०-२९७०३२२८

ई-मेल : info@mahanhm.in

जाक्र.मराफऔवम/का.व्य./मा.सु/३६६२८/२३

पुणे-५, दि. २९ /११/२०२३

प्रति,

१. विभागीय कृषि सहसंचालक
------(सर्व)
२. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
------(सर्व)

विषय :- एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत काढणीपश्चात व्यवस्थापन घटकांतर्गत एकात्मिक पॅकहाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळी मधील) व एकात्मिक शीतसाखळी घटकांतर्गत अंमलबजावणी सुचना निर्गमित करण्याबबत...

संदर्भ :-१. मा. व्यवस्थापकीय संचालक, यांची मंजुर टिपणी दि.०६/०९/२०२१

२. राज्यस्तरीय कार्यकारी समितीचे दि.९ जून, २०२३ रोजी झालेल्या सोळाव्या बैठकीचे इतिवृत्त दि.१३/०६/२०२३

सन २०२१-२२ मधील एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत काढणीपश्चात व्यवस्थापन घटकांतर्गत एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळी मधील) व एकात्मिक शीतसाखळी या घटकांच्या मार्गदर्शक सुचनांना संदर्भ क्र. १ अन्वये मा.व्यवस्थापकीय संचालक यांची मान्यता प्राप्त आहे.

त्यानुसार काढणीपश्चात व्यवस्थापन घटकांच्या सविस्तर मार्गदर्शक सुचना सर्व जिल्ह्यांना अंमलबजावणी करीता निर्गमित करण्यात आलेल्या आहेत. तथापि, राज्यस्तरीय कार्यकारी समितीचे दि. ९ जून, २०२३ रोजी झालेल्या सोळाव्या बैठकीमध्ये महा-डीबीटीवर घटकनिहाय सुधारित वर्क फ्लो कार्यान्वित करणे व आवश्यकतेनुसार मार्गदर्शक सुचनांमध्ये बदल करण्यासमान्यता देण्यात आलेली आहे.

सध्यस्थितीत एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान अंतर्गत काढणीपश्चात व्यवस्थापन हा घटक महा-डीबीटी पोर्टलवर राबविण्यात येत असून सदर योजने करीता महाडीबीटी पोर्टलवर सुधारित वर्क फ्लो कार्यान्वित करण्यात आलेला असून त्याप्रमाणे मार्गदर्शक सुचनांमध्ये बदल करण्यात आलेले आहेत. त्यानुसार काढणीपश्चात व्यवस्थापन घटकांच्या सविस्तर मार्गदर्शक सुचना सर्व जिल्ह्यांना अंमलबजावणी करीता निर्गमित करण्यात येत आहेत. तरी, सर्व जिल्ह्यांने मार्गदर्शक सुचनेचे पालन करावे. सदरच्या मार्गदर्शक सुचना कृषि विभागाच्या www.krishi.maharashtra.gov.in तसेच www.mahanhm.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहेत.

(डॉ.के.पी.मोते)

संचालक,

महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि
औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे.

प्रत:- १. मा. अध्यक्ष, मराफऔवम तथा सचिव (कृषी), महाराष्ट्र राज्य मंत्रालय, मुंबई ३२ यांना माहितीस्तव सविनय सादर.

२. कृषि उपसंचालक, आयुक्त कक्ष, कृषि आयुक्तालय पुणे- ४११००१ यांना माहितीस्तव.

एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह,
शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर,
प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व

एकात्मिक शीतसाखळी
मार्गदर्शक सूचना

सन २०२३-२४

एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान
काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण
गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त
एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी प्रकल्प उभारणीच्या
मार्गदर्शक सुचना

१. प्रस्तावना :-

राज्याच्या कृषी उत्पादनात फलोत्पादन पिकांचा महत्वाचा वाटा आहे. फलोत्पादन पिकांचे मुल्यवर्धन करून/प्रक्रिया करून शीतगृहांमध्ये साठवणूक करून फलोत्पादन पिके/ त्यांचे पदार्थ वर्षभर सर्व हंगामात उपलब्ध होऊ शकतात, ही बाब लक्षात घेऊन एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत (MIDH) एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी प्रकल्प उभारणीसाठी शासनाकडून अर्थसहाय्य देण्यात येते. उत्पादित फलोत्पादन, औषधी, सुगंधी मालाची साफसफाई, प्रतवारी व पॅकिंग करून दर्जा कायम ठेवून साठवणूक कालावधी वाढवणे तसेच मोठ्या प्रमाणावर फलोत्पादन पिकांच्या मालाची आवक वाढवून भाव कोसळणे या परिस्थितीवर नियंत्रण ठेवण्याकरिता एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र व एकात्मिक शीतसाखळी प्रकल्प उभारणी प्रकल्पांना प्रोत्साहन व अर्थसहाय्य जलद गतीने उपलब्ध करून देणे आवश्यक आहे. याकरिता सदरची प्रक्रिया अधिक सुटसुटीत व जलद पध्दतीने राबविण्यासाठी खालील प्रमाणे मार्गदर्शक सुचना निर्गमित करण्यात येत आहेत.

२. काढणीपश्चात व्यवस्थापन घटक (POST HARVEST MANAGEMENT COMPONENTS) -

एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत फलोत्पादन, औषधी व सुगंधी वनस्पती पिकांच्या विकासासाठी काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत बँक कर्ज परताव्याच्या स्वरूपात असलेल्या खालील घटक योजनांना लाभ देण्यात येतो.

१. एकात्मिक पॅक हाऊस कन्व्हेअर बेल्ट, संकलन व प्रतवारी केंद्र, वॉशिंग व ड्राईंग यार्ड आणि भारत्तोलन इ. सुविधांसह (Integrated Pack House with facilities for conveyer belt, sorting, grading units, washing, drying and weighing)
२. पुर्व शीतकरण गृह (Pre-cooling Unit) / फिरते पुर्व शीतकरण गृह (Mobile Pre-cooling Unit)
३. शीतखोली (स्टेजिंग) Cold room (staging)
४. शीतगृह (नविन) (Cold Storage Unit)
५. नविन तंत्रज्ञान राबविणे व शीतसाखळी आधुनिकीकरण (Technology induction and modernization of cold-chain)
६. शीतवाहन (Refrigerated Transport Vehicle)
७. रायपनिंग चेंबर (Ripening Chamber)
८. प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (Primary Processing Unit)
९. एकात्मिक शीतसाखळी (Integrated Cold Chain supply System)

३. उद्देश :-

१. मोठ्या प्रमाणावर उत्पादित होणा-या फलोत्पादन उत्पादनाचे बाजार नियंत्रण.
२. फलोत्पादित, औषधी व सुगंधी वनस्पती पिकांचा दर्जा कायम ठेवून साठवणूक कालावधी वाढवणे.
३. बाजारपेठेमध्ये फलोत्पादित औषधी व सुगंधी वनस्पतींच्या पुरवठ्यात सातत्य ठेवणे.
४. ग्राहकाला आवडीप्रमाणे सातत्याने चांगल्या दर्जाच्या मालाचा पुरवठा करणे.
५. फलोत्पादित, औषधी व सुगंधी वनस्पतीचा टिकाऊपणा वाढविणे.

४. पात्र लाभार्थी :-

- शेतकरी, शेतकरी उत्पादक गट, भागीदारी संस्था, मालकी संस्था, नोंदणीकृत स्वयंसहाय्यता गट, नोंदणीकृत उत्पादक संघ (ज्यामध्ये कमीतकमी २५ सदस्य असतील), शेतकरी उत्पादक कंपनी, कंपनी, महानगरपालिका, सहकारी संस्था, सहकारी मार्केटिंग फेडरेशन, लोकल बॉडी, कृषि उत्पन्न बाजार समिती, पणन मंडळ, शासकीय विभाग, ग्रामपंचायत.
- शेतकरी उत्पादक कंपनी, शेतकरी उत्पादक संस्था, शासन मान्य संस्था, सहकारी संस्था यांना प्राधान्यक्रम देण्यात येईल.
- वैयक्तिक शेतकरी, भागीदारी संस्था, मालकी संस्था, नोंदणीकृत स्वयंसहाय्यता गट (ज्यामध्ये किमान १५ सदस्य असतील), शेतकरी उत्पादक कंपनी, कंपनी, शेतकरी गट यांचेसाठी अर्थसहाय्य हे बँक कर्जाशी निगडित असून (Credit Linked Back Ended Subsidy) बँक कर्जाच्या परताव्याच्या स्वरूपात अनुदान देय राहिल.
- भागीदारी संस्था असल्यास भागीदारांपैकी एकाही भागीदाराची यापुर्वी अनुदानित इतर काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली , शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर व एकात्मिक शीतसाखळी प्रकल्पात भागीदारी असल्यास पुनःश्च सदर भागीदार संस्थेस लाभ घेता येणार नाही
- सार्वजनिक क्षेत्रातील उपक्रम (PSUs), शासकीय संस्था, राज्य सहकारी संस्था, नोंदणीकृत उत्पादक संघ (ज्यामध्ये कमीतकमी २५ सदस्य असतील) यांना अनुदान वगळता प्रकल्पाचा इतर खर्च स्वतः उभारणार असल्यास त्यांना बँक कर्जाची अट असणार नाही, मात्र त्यांना आर्थिकदृष्ट्या सक्षम असल्याचे लेखापरिक्षण केलेल्या मागील सलग ३ वर्षांचे अहवाल सादर करणे बंधनकारक राहिल. तसेच त्यांना प्रकल्प किमतीतील स्वभांडवल उभारू शकतील याबबतचे पुरावे सादर करावे लागतील.

५. अर्थसहाय्याचे स्वरूप :-

सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी साठवण क्षमता विचारात घेवुन केंद्र शासनाच्या मंजुर मापदंडानुसार ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के किंवा डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी (शासन निर्णय क्र. डोंविका-२००९/प्र.क्र.६ का.१४८३, दि. १८ जानेवारी, २०१० नुसार अधिसूचित केलेले क्षेत्र) ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के अर्थसहाय्य देय राहिल.

६. अर्ज करण्याची पध्दत :-

शेतक-यांनी <https://mahadbt.maharashtra.gov.in> या संकेतस्थळावर अर्ज करणे आवश्यक राहिल.

७. राज्य स्तरावरून राबविण्यात येणा-या काढणीपश्चात व्यवस्थापन घटकांची कालमर्यादा :-
काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित घटकाकरीता कार्यपद्धती.

अ क्र	बाब	कालमर्यादा
१	ऑनलाईन अर्ज करणे	प्रवर्तकाने एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शितसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी उभारणीकरीता लाभ घेण्याकरीता https://mahadbt.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर अर्ज करावा.
२	सोडत (लॉटरी) काढणे	प्राप्त अर्जांची संकेतस्थळावरून आर्थिक लक्षांकाच्या मर्यादेत जिल्हा/ तालुका स्तरावर तालुका निहाय सोडत काढणे. लक्षांकाप्रमाणे सोडतीमध्ये निवड झालेबाबत संबंधितांना अर्ज करावयाच्या वेळेस नोंदणी केलेल्या दुरध्वनी क्रमांकावर संदेश प्राप्त होईल.
३	लाभार्थीने कागदपत्रे अपलोड करणे	प्रवर्तकाने बँक कर्ज मंजूरी/ सहमती पत्र, संक्षिप्त टिपणी तसेच जागेच्या मालकी हक्काची कागदपत्रे इत्यादी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयास / डेस्कला १५ दिवसांत सादर करावे.
४	मान्यतापुर्व स्थळपाहणी (प्रपत्र- १)	प्रवर्तकाने जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक यांचेमार्फत मान्यतापुर्व स्थळपाहणी (प्रपत्र- १ प्रमाणे) १५ दिवसांत करावी. स्थळपाहणी अहवालासह इतर कागदपत्रे जिअकृअ कार्यालयाने मंडळ कार्यालयाकडे / प्रकल्प व्यवस्थापक यांच्या डेस्कला पाठवावे.
५	इरादा पत्र देणे. (In Principle Approval) (प्रपत्र ३)	मंडळ कार्यालयास जिअकृअ कडून इरादापत्राकरीता प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर बँक कर्ज मंजूरी /सहमती पत्र (राष्ट्रीयकृत व शेड्युलड बँक), जिल्हा अभियान समितीचे शिफारस पत्र (प्रपत्र २) व मान्यतापुर्व स्थळपाहणी अहवालाच्या आधारे मा. संचालक, महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे या कार्यालयाने प्रवर्तकास इरादा पत्र (IPA) (प्रपत्र ३) महाडीबीटी प्रणालीद्वारे ऑनलाईन स्वयंचलित पध्दतीने १५ दिवसांत द्यावेत.
७	सविस्तर प्रकल्प बँक कर्ज मंजूरीसह सादर करणे (प्रपत्र ४)	इरादा पत्र निर्गमित झालेल्या दिनांकापासून प्रवर्तकाने तीन महिन्यांच्या आत सविस्तर प्रकल्प मंजूरीस्तव मंडळ कार्यालयास / प्रकल्प व्यवस्थापक यांच्या डेस्कला सादर करावा.
८	प्रकल्प मूल्यन समितीची शिफारस घेणे	सविस्तर प्रकल्प प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित संस्थेकडून तांत्रिक तपासणी व छाननी करून अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर परिपुर्ण असलेले प्रस्ताव प्रकल्प मूल्यन समितीची दरमहा / आवश्यकतेनुसार बैठक आयोजित करून योग्य प्रस्तावांना प्रशासकीय मान्यतेसाठी शिफारस करणे.
९	प्रशासकीय मंजूरी आदेश निर्गमित करणे	प्रकल्प मुल्यन समितीने शिफारस केलेल्या प्रस्तावांना मा. संचालक, मराफऔवमं, पुणे यांच्या मान्यतेने प्रशासकीय मंजूरी आदेश निर्गमित करण्यात येतील. प्रशासकीय मंजूरी मिळालेल्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या आत (शीतवाहन - सहा महिने) प्रकल्प उभा करणे प्रवर्तकास बंधनकारक राहिल.
११	प्रकल्प उभारणी पुर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र (प्रपत्र ५) व देयके अपलोड करणे	प्रवर्तकाने प्रकल्प उभारणी पुर्ण झाल्याचे प्रमाणपत्र (प्रपत्र ५) व देयके अपलोड करून मंडळ कार्यालयास / प्रकल्प व्यवस्थापक यांच्या डेस्कला सादर करावे.
१२	प्रकल्प उभारणीपश्चात मोका तपासणी करणे (प्रपत्र - ६)	प्रवर्तकाने प्रकल्प पुर्ण झाल्याबाबतचे प्रमाणपत्र व देयके मंडळ कार्यालयास/प्रकल्प व्यवस्थापक यांच्या डेस्कला प्राप्त झाल्यानंतर १५ दिवसांत राज्यस्तरीय संयुक्त तपासणी पथकाने प्रत्यक्ष प्रकल्प स्थळावर जाऊन मोका तपासणी करावी.
१३	अनुदान वितरण करणे	राज्यस्तरीय संयुक्त तपासणी पथकाच्या अहवालाच्या अनुषंगाने व्यवस्थापकीय संचालक यांचे मान्यतेने बँकेने सादर केलेल्या बँक कर्ज सबसीडी रिझर्व फंड खाते (Subsidy Reserve Fund Account) परिशिष्ट - B मधील तपशीलानुसार पीएफएमएस प्रणालीद्वारे अनुदान वितरण करण्यात यावे.

८. सर्वसाधारण सुचना :-

- ८.१ शेतक-यांनी/ नोंदणीकृत गटांनी/ नोंदणीकृत संस्थांनी/ संस्था/ कंपनी/ मालकी संस्थांनी/ भागीदारी संस्थांनी या घटकांतर्गत अर्ज करताना स्वतःच्या मालकीची जमीन असणे आवश्यक आहे. स्वतःच्या मालकीची जमीन नसल्यास शासकीय, निमशासकीय किंवा वैयक्तिक जागेवर प्रकल्प उभारावयाचे असल्यास दुय्यम निबंधकाकडील दिर्घ मुदतीचा (किमान १५ वर्ष) नोंदणीकृत भाडेपट्टा करार ग्राह्य धरण्यात येईल.
- ८.२ एका कुटुंबातील (कुटुंब म्हणजे आई, वडील व अज्ञान मुले) एकाच व्यक्तीस लाभ अनुज्ञेय राहिल.
- ८.३ भागीदारी संस्था असल्यास भागीदारांपैकी एकाही भागीदाराची यापुर्वी अनुदानित इतर काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र व एकात्मिक शीतसाखळी प्रकल्पात भागीदारी असल्यास पुनःश्च सदर भागीदार संस्थेस लाभ घेता येणार नाही.
- ८.४ प्रकल्प उभारणीच्या आधीपासूनच तारण ठेवलेली प्रकल्प जमीन तसेच अर्जदारास जमीन मालकाने मुख्यतार पत्राद्वारे (Power of Attorney) दिलेली जमीन या योजनेंतर्गत पात्र राहणार नाही.
- ८.५ प्रकल्प हा फलोत्पादन क्षेत्रात असणे बंधनकारक राहिल. तसेच प्रकल्प क्षेत्रात असलेले फळपिकाचे क्लस्टर प्रमाणे निवडीस प्राधान्य देण्यात येईल.
- ८.६ ज्या सर्व्हे नंबर/ जमीनीवर यापुर्वी इतर कोणत्याही शासकीय योजनेतून त्याच घटकासाठी लाभ घेतलेला असल्यास अशा ठिकाणचे प्रस्ताव पुनःश्च अनुदानासाठी ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत.
- ८.७ प्रकल्प पुर्ण झाल्यावर पुर्ण क्षमतेने व्यापारीदृष्ट्या कार्यरत झाल्यावर संयुक्त तपासणी अहवालाच्या शिफारसीनुसार एक हप्त्यात अनुदान लाभार्थ्यांच्या अनुदान राखीव निधी खात्यात जमा करण्यात येईल.
- ८.८ **एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र या प्रकल्पामध्ये मशिनरी हा महत्त्वाचा भाग असल्याने त्यावर कमीत कमी ६० टक्के खर्च करणे बंधनकारक राहिल व प्रकल्पाचे बांधकाम हे गरजेपुरतेच असल्याने त्यावर जास्तीत जास्त ४० टक्के खर्च गृहित धरण्यात येईल.** बांधकाम खर्चामध्ये प्रकल्पाच्या इमारत बांधकाम, विद्युत सुविधा उभारणी, साठवण गृह, आग प्रतिबंधक उपाययोजना इ. सर्व घटकांचा समावेश राहिल. तसेच शीतगृह या घटकाकरिता बांधकाम खर्च ५० टक्के, इन्सुलेशन १२.५० टक्के, रेफ्रिजरेशन सिस्टीम २५ टक्के, इलेक्ट्रिकल सिस्टीम १२.५० टक्के प्रकल्प खर्च गृहित धरण्यात येईल. बांधकाम खर्चामध्ये मेझॅनाइन ग्रेटिंग, आग प्रतिबंधक उपाययोजना, लिफ्ट, रिसीवर डॉक या घटकांचा समावेश राहिल तर इलेक्ट्रिकल सिस्टीम खर्चात ट्रान्सफॉर्मर, डी.जी. सेट इ. घटकांचा समावेश राहिल.
- ८.९ **प्रर्वतकास किमान ३६ महिने मुदत कर्ज राखणे बंधनकारक राहिल. सबब किमान ३६ महिन्यांच्या आत मुदत कर्ज व अनुदानाची रक्कम निकाली काढता येणार नाही. अनुदानाची रक्कम ही मुदत कर्जाच्या शेवटच्या हप्त्याच्या पुर्नप्राप्तीचा भाग म्हणून समयोजित करण्यात यावी.**
- ८.१० काढणीत्तोर व्यवस्थापनांतर्गत शीतगृह व एकात्मिक शीतसाखळी या घटकातील मशिनरी व बांधकामाचा विमा उतरविणे बंधनकारक राहिल.
- ८.११ काढणीत्तोर व्यवस्थापनांतर्गत शीतगृह व एकात्मिक शीतसाखळी या घटकातील निर्मित क्षमता ही परिसरातील शेतक-यांना, शेतकरी गटांना किंवा शेतकरी उत्पादक कंपन्यांना भाडेत्वावर देणे बंधनकारक राहिल. तसा लेखी करार व अभिलेखे सविस्तर प्रकल्प अहवालासोबत सादर करणे आवश्यक राहिल.
- ८.१२ एमआयडीएच आणि एनसीसीडीच्या मार्गदर्शक सुचनेप्रमाणे शीतगृहासाठी ३.४ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम हा १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल. त्याचप्रमाणे रायपनिंग चेंबरसाठी १० मे. टन किंवा जास्त क्षमतेच्या चेंबरकरीता ११ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम हा १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल. मात्र १० मे. टन क्षमतेपेक्षा कमी क्षमतेच्या चेंबरकरीता १२ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम हा १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल. तसेच शीतवाहनासाठी ३ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम हा १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल.

- ८.१३ एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत रायपनिंग चेंबरकरीता ५० क्युबीक मीटरपेक्षा कमी व्हॉल्युम असलेले चेंबर ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत. तसेच सदर घटकास जास्तीत जास्त ३०० मे.टन क्षमतेसाठी लाभ अनुज्ञेय राहिल.
- ८.१४ MIDH अंतर्गत शीतगृहासाठीचे अर्थसहाय्य हे फलोत्पादन पिकांचे मुल्यवर्धनास चालना देण्यासाठी असल्याने शीतगृहामध्ये केवळ फलोत्पादन पिकांची साठवणूक करणे बंधनकारक राहिल.
- ८.१५ शीतगृहामध्ये बंदी असलेले रेफ्रिजरेट वापरण्यास मनाई राहिल. असे बंदी असलेले रेफ्रिजरेट वापरलेले आढळून आल्यास प्रकल्प रद्द करण्यात येईल.
- ८.१६ प्रकल्पाच्या सद्यस्थितीनुसार पूर्ण झालेले तसेच व्यावसायिकदृष्ट्या सुरू असणा-या जुन्या प्रकल्पांना / कार्यान्वित असलेल्या प्रकल्पांना अनुदानासाठी ग्राह्य धरले जाणार नाहीत. तथापि विस्तारीकरणाच्या प्रस्तावांना लाभ अनुज्ञेय राहिल. मात्र विस्तारीकरणासाठीच्या प्रस्तावांना पुर्वी लाभ देण्यात आलेल्या मे.टन क्षमता ही एकूण ५००० मे.टन क्षमतेमधून वगळून उर्वरित क्षमतेसाठीच अनुदान अनुदेय राहिल. इरादापत्र मिळण्यापुर्वी काम सुरू करण्यात येऊ नये असे निदर्शनास आल्यास सदर प्रस्तावास इरादापत्र देण्यात येणार नाही.
- ८.१७ बँक कर्ज मंजूरी किंवा बँक कर्ज सहमती पत्राशिवाय कुठल्याही परिस्थितीत प्रकल्पांना इरादा पत्र देण्यात येणार नाही. इरादापत्र देताना प्रस्तावास कर्ज मंजूरी / सहमती असणे आवश्यक आहे.
- ८.१८ काढणीतोर व्यवस्थापनांतर्गत एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र व एकात्मिक शीतसाखळी हे घटक दिर्घ मुदत बँक कर्जाशी निगडीत असल्याने लाभार्थ्यांने कमीत कमी देय होणा-या अनुदान रकमेएवढे बँक मुदत कर्ज (Term Loan) हे राष्ट्रीयकृत किंवा शेड्युलड बँक यांचेकडून घेणे बंधनकारक राहिल. तसेच बँक कर्जाच्या सोबत किमान लाभार्थ्यांचा हिस्सा प्रकल्प खर्चामध्ये असणे आवश्यक आहे.
- ८.१९ काढणीतोर व्यवस्थापनांतर्गत बँक कर्जाशी निगडीत प्रकल्पांकरीता कृषी पायाभुत सुविधांमध्ये वाढ करण्याच्या दृष्टीने अॅग्रीकल्चर इन्फ्रास्ट्रक्चर फंड (AIF) या योजनेअंतर्गत रक्कम रू. २.०० कोटी मर्यादेपर्यंतच्या सर्व कर्जांवर वार्षिक ३ टक्के सवलत ७ वर्षांपर्यंत देण्याबाबतची सुविधा उपलब्ध आहे. सदर योजनेची सविस्तर माहिती केंद्र शासनाच्या <http://agriinfra.dac.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे. सदर योजनेची विविध प्रसार माध्यमांमधून व्यापक स्वरूपात प्रचार प्रसिध्दी करण्यात यावी.
- ८.२० इरादा पत्र म्हणजे पुर्वसंमती/ मान्यता अथवा अर्थसहाय्य मंजूरीचे आदेश नाहीत. इरादा पत्र मिळालेल्या प्रस्तावांना प्रशासकीय मंजूरी घेणे अपरिहार्य राहिल.
- ८.२१ प्रकल्पास इरादा पत्र मिळाल्यानंतर प्रवर्तकाने तीन महिन्यांच्या आत प्रपत्र ४ प्रमाणे सविस्तर प्रस्ताव मंजूरीस्तव मंडळस्तर / प्रकल्प व्यवस्थापक यांच्या डेस्कला सादर करावेत. ज्या नावाने इरादापत्र प्रदान करण्यात आलेले आहे. त्या नावे पुर्ण प्रस्ताव सादर करण्यात यावे.
- ८.२२ प्रकल्पास मा. संचालक यांचेकडून प्रशासकीय मान्यता मिळाल्यानंतर प्रकल्प अनुदानासाठी ग्राह्य धरण्यात येतील व प्रशासकीय मान्यतेच्या दिनांकापासून बारा महिन्यांच्या आत (शीतवाहन - सहा महिने) प्रकल्प पुर्ण करणे बंधनकारक राहिल.
- ८.२३ प्रशासकीय मान्यता देऊन एका महिन्यांच्या आत काम सुरू न झाल्यास तसा जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयातील कृषि उपसंचालक यांच्या मार्फत स्थळाचा पंचनामा करण्यात येईल व त्याप्रमाणे शक्य झाल्यास काम करण्यास इच्छुक नसलेल्या लाभार्थ्यांकडून / प्रवर्तकाकडून तसे लेखी घेण्यात येऊन मंडळ कार्यालयाकडून प्रशासकीय मान्यता रद्द करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
- ८.२४ प्रकल्पस्थळी कायमस्वरूपी लोखंडी फलक (४ X ३ फुट) लोखंडी ऍनगलवर लावून सोबत सहपत्रित केलेल्या प्रपत्र - ८ मधील नमुन्याप्रमाणे माहिती ऑईलपेंटने प्रदर्शित करावी.
- ८.२५ प्रकल्प व्यवस्थापक, काढणीतोर व्यवस्थापन हे या कार्यक्रमाचे समन्वय अधिकारी म्हणून काम पाहतील.

१. अंमलबजावणीची कार्यपध्दती :-

१.१ संकेतस्थळावर अर्ज करणे - लाभ घेण्यासाठी इच्छुक असणा-या प्रवर्तकांनी <https://mahadbt.maharashtra.gov.in> या संकेतस्थळावर ऑनलाईन नोंदणी करावी.

१.२ सोडत (लॉटरी) काढणे - काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र व एकात्मिक शीतसाखळी उभारणीसाठी महाडीबीटी प्रणालीवरील अर्जांची ऑनलाईन पध्दतीने आर्थिक लक्षांकाच्या मर्यादेत जिल्हा / तालुका स्तरावर सोडत काढण्यात येईल. सोडतीमध्ये निवड झाल्यानंतर संबंधितांना अर्ज करावयाच्या वेळेस नोंदणी केलेल्या दुरध्वनी क्रमांकावर संदेश प्राप्त होईल.

१.३ मान्यतापुर्व स्थळपाहणी (प्रपत्र १) -

अ) प्रवर्तकाने बँक कर्ज मंजूरी/ सहमती पत्र, संक्षिप्त टिपणी तसेच जागेच्या मालकी हक्काची कागदपत्रे इत्यादीसह जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयास / डेस्कला सोडतीमध्ये निवड झाल्यापासून १५ दिवसांच्या आत सादर करावे. प्रवर्तकाने १५ दिवसांच्या आत उपरोक्त कागदपत्रे सादर न केल्यास त्यांची निवड रद्द करण्यात येऊन पुढील लाभार्थीस प्राधान्य देण्यात येईल

ब) मान्यता पुर्व स्थळपाहणी - कृषि उपसंचालक (जि.अ.कृ.अ.कार्यालय) यांनी वरीलप्रमाणे कागदपत्रे अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर स्वतः प्रत्यक्ष स्थळावर जाऊन १५ दिवसात मान्यतापुर्व स्थळ पाहणी (प्रपत्र- १ प्रमाणे) करावी. यामध्ये

१. GPS प्रणालीद्वारे प्रकल्प स्थळाचे भौगोलिक स्थान निश्चित करण्यात यावे.

२. अर्जदार/प्रतीनिधी व कृषि उपसंचालक यांचे समवेत अंक्षाश व रेखांशासह (Geotagging) फोटो घेण्यात यावा.

३. प्रकल्पासाठी प्रकल्प उभारणीचे स्थळ, मालकी व क्षेत्र इ. बाबत पडताळणी करावी.

४. राष्ट्रीयकृत किंवा शेड्युलड बँक कर्ज मंजूरी/बँकेचे सहमतीपत्र योग्य असलेबाबत पडताळणी करावी.

५. जिल्हा अभियान समितीचे शिफारस पत्र (प्रपत्र -२ मध्ये) सादर करावे.

६. प्रकल्प पुर्व स्थळपाहणी (मोका तपासणी) करते वेळी कर्ज मंजूरी / सहमती असावी तसेच प्रकल्पस्थळी कोणतेही बांधकाम असू नये. मोका तपासणीवेळी कोणत्याही स्वरूपाचे बांधकाम सुरू/ अर्धवट/पुर्ण आढळून आल्यास अर्ज त्याच स्तरावर रद्द / निकाली काढण्यात यावेत.

७. वरीलप्रमाणे पडताळणी करून मान्यतापुर्व स्थळपाहणी अहवाल व प्रवर्तकाने सादर केलेली कागदपत्रे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे शिफारशीसह मंडळ कार्यालयास प्रकल्प व्यवस्थापक यांच्या डेस्कला इरादापत्र मिळणेसाठी सादर करावेत.

८. अँग्रीकल्चर इन्फ्रास्ट्रक्चर फंड (AIF) या योजनेअंतर्गत रक्कम रू. २.०० कोटी मर्यादेपर्यंतच्या सर्व कर्जांवर वार्षिक ३ टक्के सवलत ७ वर्षापर्यंत देण्याबाबतची सुविधा उपलब्ध असून अर्जदारास सविस्तर माहिती देण्यात यावी.

१.४ इरादापत्र - जिअकृअ कार्यालयाकडून प्राप्त प्रस्तावांची मंडळ स्तरावर छाननी करून संकेतस्थळावरील (महाडीबीटी) अर्ज, बँक कर्ज मंजूरी /सहमती पत्र (राष्ट्रीयकृत किंवा शेड्युलड बँक), जिल्हा अभियान समितीचे शिफारस पत्र (प्रपत्र -२) व मान्यतापुर्व स्थळपाहणी अहवाल यांच्या आधारे इरादापत्र (प्रपत्र ३) महाडीबीटी प्रणालीद्वारे ऑनलाईन स्वयंचलित पध्दतीने १५ दिवसांत देण्याबाबतची कार्यवाही पुर्ण करण्यात यावी. नवीन व विस्तारीकरणाच्या प्रस्तावांना इरादापत्र देण्यात यावे. मात्र विस्तारीकरणासाठीच्या प्रस्तावांना पुर्वी लाभ देण्यात आलेल्या मे.टन क्षमता ही एकूण ५००० मे.टन क्षमतेमधुन वगळून उर्वरित क्षमतेसाठीच अनुदान अनुदेय राहिल.

१.५ सविस्तर प्रकल्प अहवाल (DPR) सादर करणे - मंडळ कार्यालयाने इरादा पत्र दिल्यानंतर त्या प्रवर्तकाने स्वःहमीवर राष्ट्रीयकृत किंवा शेड्युलड बँक यांचेकडून प्रकल्पासाठी मुदत कर्ज मंजूर/प्राप्त करून घ्यावे. इरादा पत्र निर्गमित केलेल्या पत्राच्या संदर्भीय दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत प्रकल्पासाठी आवश्यक कागदपत्रे जसे सविस्तर प्रकल्प अहवाल (प्रपत्र-४), बँक कर्ज मंजूरी, बँक अप्रायजल नोट (ज्यामध्ये प्रकल्पाचे संपूर्ण मूल्यमापन, Mortgage & Hypothecations, प्रकल्पस्थळ, प्रस्तावित मशिनरी, वित्तीय व्यवहार्यता (Financial Viability) आणि कर्ज परतावा नमूद असेल) तसेच इतर बाबींचे विश्लेषण असलेला सविस्तर प्रकल्प अहवाल (DPR) हे प्रवर्तकाने महाडीबीटी पोर्टलवर अपलोड करून मंडळ कार्यालयास / प्रकल्प व्यवस्थापक यांच्या डेस्कला सादर करावीत. सविस्तर प्रकल्प अहवालामध्ये परिशिष्ट - A मध्ये नमूद केल्यानुसार चेकलिस्टमध्ये नमूद सर्व कागदपत्रे जोडलेली असावीत. इरादा पत्र निर्गमित केलेल्या पत्राच्या संदर्भीय दिनांकापासून तीन महिन्यांच्या आत प्रस्ताव मंडळ कार्यालयास सादर करणे बंधनकारक राहिल. अन्यथा प्रकल्पाचे इरादा पत्र संगणकीय प्रणालीद्वारे रद्द होईल.

१.६ तांत्रिक तपासणी - मंडळस्तरावर प्राप्त झालेल्या सविस्तर प्रकल्प अहवालातील कागदपत्रांची तांत्रिक व प्रशासकीय पडताळणी सोबतच्या परिशिष्ट - A नुसार चेक लिस्ट (Check List) प्रमाणे छाननी करावी. शीतसाखळी प्रकल्पांची एनसीसीडीच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार हिटलोड कॅलक्युलेशन, बेसीक डाटा शीट यांची छाननी करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी मंडळाने नियुक्त केलेल्या सदर विषयाचे तांत्रिक माहिती असलेल्या National Institute of Post Harvest Technology (NIPHT) या संस्थेमार्फत प्रस्तावांची तांत्रिक छाननी करण्यात यावी. संस्थेकडून प्राप्त झालेला प्रकल्पाचा तांत्रिक तपासणी अहवाल महाडीबीटी पोर्टलवर प्रकल्प व्यवस्थापक यांच्या डेस्कवरून अपलोड करण्यात यावा. तांत्रिक छाननीअंती योग्य असलेले प्रस्ताव प्रकल्प मुल्यन समितीसमोर सादर करावे.

१.७ प्रकल्प मुल्यन समिती शिफारस - मंडळस्तरावर प्राप्त झालेल्या सविस्तर प्रकल्प अहवालातील कागदपत्रांची परिशिष्ट - A नुसार चेक लिस्ट (Check List) प्रमाणे छाननी करावी व तांत्रिक तपासणी करून तपासणी संस्थेने शिफारस केलेल्या / योग्य असलेल्या प्रस्तावांना मा. संचालक, मराफऔवमं, पुणे यांच्या अध्यक्षतेखालील प्रकल्प मुल्यन समितीची दरमहा / आवश्यकतेनुसार बैठक आयोजित करून काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र व एकात्मिक शीतसाखळी प्रस्तावांचे मुल्यनिर्धारण करून प्रशासकीय मान्यतेसाठी संचालक, मराफऔवमं, पुणे यांच्याकडे शिफारस करावी.

● **प्रकल्प मुल्यन समिती रचना व कार्यपध्दती :-**

मंडळस्तरावर प्राप्त होणारे काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र व एकात्मिक शीतसाखळी उभारणीचे बँक कर्ज परतावा अनुदान प्रस्ताव (क्रेडीट लिंक बँक एण्डेड सबसीडी) तांत्रिकदृष्ट्या योग्य असणे आवश्यक आहे. यासाठी मा. संचालक यांच्या अध्यक्षतेखाली प्रकल्प मुल्यन समितीचे गठन राज्यस्तरीय कार्यकारी समितीच्या निर्देशाप्रमाणे करण्यात आलेले आहे. प्रकल्प मुल्यन समितीची रचना खालील प्रमाणे.

प्रकल्प मुल्यन समिती - (Project Appraisal Committee - PAC)

अ.क्र.	सदस्य	पदनाम
१	संचालक, मराफऔवमं	अध्यक्ष
२	संचालक, मंडळाने नियुक्त केलेली तज्ञ संस्था - NIPHT	सदस्य
३	कृषि उपसंचालक, मुख्यमंत्री कृषि अन्नप्रक्रिया	सदस्य
४	रेफ्रिजरेशन विषयाचे तज्ञ अभियंता	सदस्य
५	इतर विशेष निमंत्रित तज्ञ	सदस्य
६	प्रकल्प व्यवस्थापक, काढणीतोर व्यवस्थापन	सदस्य सचिव

● **प्रकल्प मुल्यन समितीचे कार्य -**

१. काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी उभारणीच्या प्रस्तावांची तांत्रिक छाननी करणे. प्रकल्प मुल्यन समितीची सभा दरमहा / आवश्यकतेनुसार आयोजित करणे.
२. तांत्रिकदृष्ट्या योग्य प्रस्तावांना प्रशासकीय मंजूरीकरीता शिफारस करणे.

१.८ प्रशासकीय मान्यता - प्रकल्प मुल्यन समितीने शिफारस केलेले काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी प्रस्तावांना संचालक, मराफऔवमं,पुणे यांनी प्रशासकीय मान्यता प्रदान करावी. प्रशासकीय मंजूरी दिलेले प्रस्तावच अनुदान दायित्वासाठी ग्राह्य धरण्यात येतील. प्रशासकीय मंजूरी देण्यात आलेल्या प्रकल्पाची उभारणी ही प्रशासकीय मंजूरीच्या दिनांकापासुन बारा महिन्यांच्या आत (शीतवाहन - सहा महिन्यांच्या आत) पूर्ण करणे प्रवर्तकास बंधनकारक राहिल. प्रकल्प मुल्य समितीचे मंजूरीपत्र (इतिवृत्त) व प्रशासकीय मंजूरी आदेश १५ दिवसांत महाडीबीटी पोर्टलवर संचालक यांच्या डेस्कवरून अपलोड करावेत.

१.९ प्रकल्प उभारणीपश्चात संयुक्त मोका तपासणी पथकामार्फत तपासणी करणे - प्रवर्तकाने प्रशासकीय मान्यता मिळाल्याच्या दिनांकापासून १२ महिन्यांच्या आत (शीतवाहन - सहा महिन्यांच्या आत) प्रकल्प पूर्ण करणे आवश्यक आहे. प्रकल्प व्यावसायिकदृष्ट्या कार्यान्वित झालेबाबत प्रवर्तकाने **प्रपत्र - ५** मध्ये लेखी अहवाल मंडळ कार्यालयास / डेस्कला सादर करावा व त्याचबरोबर **परिशिष्ट - A** नुसार चेक लिस्ट (Check List) मधील **मुद्दा ड** प्रमाणे सर्व कागदपत्रे प्रवर्तकाने सादर करावीत. प्रवर्तकाचा लेखी अहवाल प्राप्त झाल्यापासून १५ दिवसांच्या आत संयुक्त तपासणी पथकाने प्रत्यक्ष प्रकल्प स्थळावर जाऊन प्रकल्पातील मशिनरी, बांधकाम, देयके, व्यावसायिक उत्पादन, विद्युत सुविधा तसेच मशिनरी व बांधकाम विमा याबाबत **प्रपत्र - ६** प्रमाणे सविस्तर तपासणी करावी. प्रपत्र - ६ मध्ये आवश्यकतेनुसार संचालक स्तरावर सुधारणा करण्यात येतील. त्याचप्रमाणे प्रकल्पाचे ठिकाण फोटोसह भुवन पोर्टलवर जिओ टॅगिंग करावे. त्याआधारे प्रकल्प तांत्रिकदृष्ट्या व्यवहार्य (Technical Feasibility) व व्यावसायिकदृष्ट्या किफायतशीर असल्यास क्षमतेप्रमाणे अनुदान निर्धारित करून अनुदान वितरणाची शिफारस करावी. संयुक्त मोका तपासणी अहवाल, फोटो व इतर अनुषंगिक कागदपत्रे तपासणी झाल्यानंतर महाडीबीटी पोर्टलवर प्रकल्प व्यवस्थापक यांच्या डेस्कवरून अपलोड करावीत.

● **संयुक्त मोका तपासणी पथकाची (JIT) रचना व कार्यपध्दती :-**

प्रवर्तकाकडून प्रकल्प उभारणी पुर्ण झाल्याबाबतचा लेखी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर प्रकल्पाची मोका तपासणी संयुक्त मोका तपासणी पथकामार्फत करणेबाबत निश्चित दिनांक संबंधितास व जिअकृअ कार्यालयास कळविण्यात यावे. संयुक्त मोका तपासणी करण्याकरीता पथकाची रचना खालील प्रमाणे.

संयुक्त मोका तपासणी पथक - (Joint Inspection Team - JIT)

अ.क्र.	संयुक्त मोका तपासणी पथक
१	प्रकल्प व्यवस्थापक, काढणीतोर व्यवस्थापन, मराफऔवमं
२	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, संबंधित जिल्हा
३	संचालक, मंडळाने नियुक्त केलेला तज्ञ संस्थेचा प्रतिनिधी
४	बँक प्रतिनिधी
५	प्रकल्प प्रवर्तक / लाभार्थी

● संयुक्त मोका तपासणी पथकाचे कार्य -

काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी उभारणीच्या प्रकल्पाची प्रत्यक्षस्थळी भेट देऊन उभारण्यात आलेला प्रकल्प एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचनेच्या तांत्रिक मापदंडानुसार व निकषानुसार योग्य असल्याबाबतची खात्री करून अनुदानाची शिफारस करणे.

१.१० अनुदान वितरण करणे - योजनेच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार कमाल अनुदान हे प्रशासकीय आदेशात मंजूर केलेले अनुदान, संयुक्त तपासणी पथकाने निश्चित केलेले अनुदान व बँकेचे सदर प्रकल्पासाठी प्रत्यक्ष वितरीत केलेले मुदत कर्ज वितरणाचे पत्रात नमूद केलेले कर्ज (Bank Loan Disbursement letter) या पैकी जी रक्कम कमी असेल त्याच रक्कमेचे अनुदान वितरण आदेश निर्गमित करून लाभार्थ्यांच्या बँक कर्ज परतावा खात्यावर **(परिशिष्ट - B)** अनुदान PFMS प्रणालीद्वारे वितरीत करावे. एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचनांप्रमाणे प्रत्यक्ष कर्ज वितरणापेक्षा (Loan Disbursement) जास्त अनुदान जाऊ नये याची खबरदारी घेण्यात यावी. लाभार्थ्यांचे Subsidy Reserve Fund Account मध्ये अनुदान वितरण करणेपूर्वी कर्ज वितरण पत्र (Loan Disbursement letter), हमी पत्र व उभारणी पश्चात फोटो असलेबाबत खात्री करावी.

१०. घटकांचा सविस्तर तपशील :-

१०.१ एकात्मिक पॅक हाऊस कन्व्हेअर बेल्ट, संकलन व प्रतवारी केंद्र, वॉशिंग व ड्राईंग यार्ड आणि भारत्तोलन, इ. सुविधांसह (Integrated Pack House with facilities for conveyer belt, sorting, grading units, washing, drying and weighing)

- अधिकतम ग्राह्य प्रकल्प खर्च :- रु. ५०.०० लाख
- बांधकाम क्षेत्र :- ९ मी x १८ मी.
- देय अनुदान :- ग्राह्य भांडवली खर्चाच्या
अ) सर्वसाधारण क्षेत्र - ३५ टक्के रक्कम रु. १७.५० लाख
ब) डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्र - ५० टक्के रक्कम रु. २५.०० लाख

➤ प्रकल्पाचे तांत्रिक निकष :-

- फळपिके, फुलपिके, भाजीपाला, औषधी व सुगंधी वनस्पती पिके यांच्या आवश्यकतेप्रमाणे किमान १६ मे. टन प्रती दिवस म्हणजेच २ मे.टन प्रती तास या क्षमतेच्या एकात्मिक पॅक हाऊसची उभारणी करणे बंधनकारक राहिल.
- फळपिकांच्या व वनस्पतींच्या आवश्यकतेप्रमाणे स्वच्छता, प्रतवारी, उत्पादनाचे मुळ रुपात बदल न करता काढणीपश्चात प्रक्रिया पॅकिंग, सिलिंग यासाठी आवश्यक असणारी यंत्रसामुग्री म्हणजेच 1. Receiving Area 2. Enclosed Covered Sorting & Grading area 3. Sorting & Grading Conveyer Belt (२ मे.टन प्रतीतास या क्षमता) 4. Washing/ Drying Equipment 5. Packaging Area असणे आवश्यक आहे.
- कच्चा माल व तयार मालासाठी साठवणुक सुविधा, हाताळणीसाठी आवश्यक यंत्रणा म्हणजेच Weighing Balance, कायमस्वरूपीचे वॉशिंग युनिट, ट्रॉली, प्लॅस्टिक क्रेट्स, लिफ्ट्स, पाण्याची सुविधा इ. बाबींचा समावेश राहिल.
- द्राक्ष पिकांच्या एकात्मिक पॅक हाऊसला अपेडाचे मान्यता प्रमाणपत्र घेणे बंधनकारक राहिल.
- एकूण प्रकल्प खर्चापैकी कमीत कमी ६० टक्के म्हणजेच रु. ३०.०० लाख मशिनरीसाठी तर उर्वरित ४० टक्के म्हणजेच रु. २०.०० लाख (जास्तीत जास्त) रक्कम बांधकामासाठी अनुज्ञेय राहिल.

➤ अर्थसहाय्याचे स्वरूप :-

- सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी ग्राह्य प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के किंवा कमाल रु. १७.५० लाख आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. २५.०० लाख अर्थसहाय्य देय आहे. अर्थसहाय्यासाठी भांडवली खर्चाच्या बाबी ग्राह्य धरण्यात येतील.

१०.२ पुर्व शीतकरण गृह (Pre-cooling Unit)/ फिरते पुर्व शितकरण गृह (Mobile Pre-cooling Unit)

- अधिकतम ग्राह्य प्रकल्प खर्च :- रु. २५.०० लाख
- देय अनुदान :- ग्राह्य भांडवली खर्चाच्या
  - अ) सर्वसाधारण क्षेत्र - ३५ टक्के रक्कम रु. ८.७५ लाख
  - ब) डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्र - ५० टक्के रक्कम रु. १२.५० लाख

➤ प्रकल्पाचे तांत्रिक निकष :-

- पुर्वशीतकरण गृह हे एकात्मिक पॅक हाऊस, शीतगृह , शीतवाहन किंवा शीतखोलीस जोडलेले असावे. **केवळ स्वतंत्र पुर्वशीतकरण गृह घटक अनुज्ञेय राहणार नाही.**
- किमान प्रकल्प क्षमता ६ मे.टन प्रतिदिवस प्रति युनिट असणे आवश्यक राहिल.
- शेतातुन निघालेल्या ताज्या फळपिकांची फिल्ड हिट ४ ते ६ तासात काढणे आवश्यक असल्याने त्या क्षमतेचे Evaportaing & Condensing Unit बसविणे बंधनकारक राहिल.
- प्रत्येक चेंबरला Air Curtain / Strip Curtain बसविणे बंधनकारक राहिल.
- एकूण प्रकल्प खर्चापैकी कमीत कमी ६० टक्के म्हणजेच रु. १५.०० लाख मशिनरीसाठी तर उर्वरित ४० टक्के म्हणजेच रु. १०.०० लाख (जास्तीत जास्त) रक्कम बांधकामासाठी अनुज्ञेय राहिल.
- फिरते पुर्व शीतकरण गृह या घटकात वाहन आणि मशिनरीचा खर्च हा भांडवली खर्च म्हणून गृहीत धरण्यात येईल. मात्र वाहन हे याच उद्देशासाठी घेतलेले आहे याबाबत आर.टी.ओ. (R.T.O.) कडे वाहनाची नोंद करणे आवश्यक आहे.

➤ अर्थसहाय्याचे स्वरूप :-

- सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के किंवा कमाल रु. ८.७५ लाख आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. १२.५० लाख अर्थसहाय्य देय आहे.

१०.३ शीतखोली (स्टेजिंग) Cold room (Staging)

- अधिकतम ग्राह्य प्रकल्प खर्च :- रु. १५.०० लाख / प्रती युनिट
- देय अनुदान :- ग्राह्य भांडवली खर्चाच्या
  - अ) सर्वसाधारण क्षेत्र - ३५ टक्के रक्कम रु. ५.२५ लाख
  - ब) डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्र - ५० टक्के रक्कम रु. ७.५० लाख

➤ प्रकल्पाचे तांत्रिक निकष :-

- कमाल प्रकल्प क्षमता ३० मे.टन प्रतिदिवस प्रति युनिट असणे आवश्यक राहिल. शीतखोलीची क्षमता ३० मे.टनापेक्षा कमी असल्यास यथाप्रमाणाआधारे (Prorata Basis) अनुदान अनुज्ञेय राहिल. तथापि, किमान प्रकल्प क्षमता ५ मे.टन प्रति युनिट असणे आवश्यक राहिल.

- शीतखोलीस Add on घटक म्हणून सौर /अक्षय ऊर्जा स्रोत वापरल्यास १०० टक्के Tax invoice प्रकल्प खर्चात ग्राह्य धरण्यात येईल.

➤ अर्थसहाय्याचे स्वरूप :-

सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी साठवण क्षमता विचारात घेवून ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के किंवा कमाल रु. ५.२५ लाख आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. ७.५० लाख अर्थसहाय्य देय आहे. अर्थसहाय्यासाठी भांडवली खर्चाच्या बाबी ग्राह्य धरण्यात येतील.

१०.४ शीतगृह (नविन/विस्तारीकरण/आधुनिकीकरण)

अ.क्र.	घटक	मापदंड	कमाल मर्यादा	अनुदान	
				सर्वसाधारण क्षेत्र	डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्र
१	नविन शीतगृह युनिट प्रकार- १ (एकसारख्या तापमानात राहणा-या उत्पादनासाठी) (प्रती चेंबर >२५० टन)	रु. ८००० प्रती मे. टन	५००० मे. टन प्रती लाभार्थी	३५ टक्के जास्तीत जास्त रु. १४०.०० लाख	५० टक्के जास्तीत जास्त रु.२००.०० लाख
२	शीतगृह युनिट प्रकार - २ (एकापेक्षा अधिक उत्पादने व तापमानासाठी) कमीत कमी ६ चेंबर्स पेक्षा जास्त (प्रती चेंबर <२५० टन)	रु. १०,००० प्रती मे.टन	५००० मे. टन प्रती लाभार्थी	३५ टक्के जास्तीत जास्त रु. १७५.०० लाख	५० टक्के जास्तीत जास्त रु. २५०.०० लाख
३	शीतगृह युनिट प्रकार - २ (नियंत्रित वातावरणासाठी नविन तंत्रज्ञान राबविणे)	रु. १०००० प्रती मे.टन	५००० मे. टन प्रती लाभार्थी	३५ टक्के जास्तीत जास्त रु. १७५.०० लाख	५० टक्के जास्तीत जास्त रु. २५०.०० लाख

➤ प्रकल्पाचे तांत्रिक निकष :-

- संपूर्ण शीतगृहामध्ये / शीतगृहातील विविध चेंबरमध्ये एकसारखे तापमान आणि आर्द्रता राखण्यासाठी Efficient Heat Transfer असणारा पृष्ठभाग आणि हवेचे पुरेसे अभिसरण होण्यासाठी आवश्यक अशा कॉइल्स आणि डिफ्युजर सिस्टम बसविणे आवश्यक आहे.
- शीतगृहामध्ये आवश्यकतेनुसार वेगवेगळे तापमान ठेवण्यासाठी योग्य असणारी Refrigeration System बसविणे आवश्यक असून वापरण्यात येणारा “Refrigerant” हा इको-फ्रेंडली असावा. संपूर्ण Refrigeration System ची कार्यक्षमता पुरेपुर वापरण्यासाठी / वाढवीणेसाठी Monitoring and control mechanism यंत्रणेची व्यवस्था करण्यात यावी.
- आवश्यक क्षमतेचे मल्टी सिलेंडर रेसीप्रोकेटींग किंवा स्क्रुटाईप कॉम्प्रेसर बसविण्यात यावेत.
- प्रत्येक चेंबरला Air Curtain / Strip Curtain बसविणे बंधनकारक राहिल.
- शक्य तेवढा विज वापर कमी करण्यासाठी कंन्डेन्सरची आखणी / ठेवण अशा प्रकारे करावी की, शीतगृहासाठी विजेचा वापर माफक वेळेसाठीच व्हावा.

- योग्य प्रकारच्या 'थर्मल इन्सुलेशन' चा वापर करावा ज्यामध्ये बाहेरच्या बाजूने व्हेपर बॅरीअर आणि आतील बाजूने क्लॉडींग / कव्हर मटेरीयलची सुविधा असावी. योग्य प्रकारच्या BIS Standard आणि Code जसे IS-661:2000, IS-661, IS-13205 चे साहित्य इन्सुलेशन साठी वापरावे.
- एमआयडीएच आणि एनसीसीडीच्या मार्गदर्शक सुचनेप्रमाणे शीतगृहासाठी ३.४ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल.
- अनुभवी आणि शीतगृहासंबंधातील योग्य शिक्षण घेतलेल्या कर्मचा-याची / अधिका-याची तसेच किमान एक कृषि / फलोत्पादन पदवीधारकाची नेमणुक शीतगृह व्यवस्थीत चालविण्यासाठी करावी.
- "एनसीसीडी (NCCD)च्या स्टॅंडर्ड नुसार काम होत आहे याबाबतची खात्री होणे आवश्यक आहे.
- प्रत्येक चेंबरमधील तापमान, आर्द्रता पहाण्यासाठी स्वतंत्र Display Instrument असावे तसेच आवश्यकतेनुसार तापमान आणि आर्द्रता बदलण्यासाठी "कन्ट्रोल मॅकेनिझम" असावे.
- शीतगृहामध्ये फलोत्पादित, औषधी व सुगंधी वनस्पती मालाचे बॉक्सेस, क्रेट्स, बॅग्ज ठेवण्यासाठी आवश्यक त्या साहित्याचे फ्लोरिंग, रॅकींग करावे. फ्लोरिंग, रॅकींग मध्ये फिरण्यासाठी / माल ठेवण्यासाठी-काढण्यासाठी आवश्यक ते अंतर ठेवावे.
- शीतगृहाशी संलग्न सुविधा जसे हाताने अथवा मशीनद्वारे साफसफाई, निवड, प्रतवारी, पॅकींग, बॅगींग इ. साठी आवश्यक तेवढी जागा आणि सुविधा असणे आवश्यक आहे.
- शीतगृहास जनरेटर बॅक अप असणे बंधनकारक राहिल.
- शीतगृहामध्ये साठवण केलेल्या मालास शेतमाल तारण योजने अंतर्गत लाभ देण्यासाठी योग्य ती कार्यवाही/सहकार्य करणे बंधनकारक राहिल.
- शीतगृहामध्ये बंदी असलेले रेफ्रिजरेट वापरण्यास मनाई राहिल. असे बंदी असलेले रेफ्रिजरेट वापरलेले आढळून आल्यास प्रकल्प रद्द करण्यात येईल.
- 'मल्टी चेंबर' शीतगृह ज्यामध्ये नविन/आधुनिक तंत्रज्ञानाचा जसे इन्सुलेशन, ह्युमिडिटी कन्ट्रोल, आधुनिक कुलींग सिस्टीम इ.चा केंद्रशासनाच्या कृषि विभागाने दिलेल्या तपशील आणि मानके (स्पेशिफिकेशन्स आणि स्टॅन्डर्स) नुसार वापर करून कमीत कमी उर्जा वापरली जाईल अशाच शीतगृहांना एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत मंजूरी देण्यात येईल.
- शीतगृहाचे बांधकाम हे बहुमजली स्वरूपाचे होत असल्याने शीतगृह या घटकाकरिता बांधकाम खर्च ५० टक्के, इन्सुलेशन १२.५० टक्के, रेफ्रिजरेशन सिस्टीम २५ टक्के, इलेक्ट्रिकल सिस्टीम १२.५० टक्के प्रकल्प खर्च ग्राह्य धरण्यात येईल. बांधकाम खर्चामध्ये मेझॅनार्ईन ग्रेटिंग, आग प्रतिबंधक उपाययोजना, लिफ्ट रिसीवर डॉक या घटकांचा समावेश राहिल तर इलेक्ट्रिकल सिस्टीम खर्चात ट्रान्साफार्मर, डी.जी. सेट इ. घटकांचा समावेश राहिल.
- काढणीपश्चात व्यवस्थापन घटकांतर्गत विविध प्रस्तावासाठी आवश्यक असणारी कुलींग सिस्टम व पॅनेल हे एनसीसीडी च्या मार्गदर्शक सुचनानुसार असावेत.
- मार्गदर्शक सुचना, एनएचबी व एनसीसीडी चे तांत्रिक तपशील आणि या विषयाचे नियम (प्रोटोकॉल) याचा अवलंब करावा. अधिक माहिती महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळाचे संकेतस्थळ (वेबसाईट) <http://maharashtra.mahanhm.in>, एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान, नवी दिल्ली यांचे संकेतस्थळ (वेबसाईट) <https://midh.gov.in> उपलब्ध आहे. तसेच कृषि विभागाच्या <https://krishi.maharashtra.gov.in> या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

➤ अर्थसहाय्याचे स्वरूप:-

- नविन शितगृह युनिट प्रकार- १ एकसारख्या तापमानात राहणा-या उत्पादनासाठी प्रती चेंबर (२५० मे. टन पेक्षा जास्त क्षमतेचे) ५००० मे.टन क्षमतेसाठी प्रति लाभार्थी सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के किंवा कमाल रु.१४०.०० लाख आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. २००.०० लाख अर्थसहाय्य देय आहे.
- शीतगृह युनिट प्रकार - २ एकापेक्षा अधिक उत्पादने व तापमानासाठी कमीत कमी ६ चेंबर्स पेक्षा जास्त प्रती चेंबर (२५० मे. टन पेक्षा कमी क्षमतेचे) ५००० मे.टन क्षमतेसाठी प्रति लाभार्थी सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के किंवा कमाल रु. १७५.००लाख आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु.२५०.०० लाख अर्थसहाय्य देय आहे.
- शीतगृह युनिट प्रकार - २ नियंत्रित वातावरणासाठी नविन तंत्रज्ञान राबविणे ५००० मे.टन क्षमतेसाठी प्रति लाभार्थी सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के किंवा कमाल रु. १७५.००लाख आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. २५०.०० लाख अर्थसहाय्य देय आहे.

१०.५ नविन तंत्रज्ञान राबविणे व शीतसाखळी आधुनिकीकरण (Technology induction and modernisation of cold-chain)

- अधिकतम ग्राह्य प्रकल्प खर्च :- रु. २५०.०० लाख
- देय अनुदान :- ग्राह्य भांडवली खर्चाच्या
  - अ) सर्वसाधारण क्षेत्र - ३५ टक्के
  - ब) डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्र - ५० टक्के

➤ प्रकल्पाचे तांत्रिक निकष :-

शीतसाखळी आधुनिकीकरणामध्ये PLC उपकरणे, पॅकेजिंग लाईन्स, डॉक लेव्हलर्स, अँडव्हान्सड् ग्रेडर्स, पर्यायी तंत्रज्ञान, स्टॅकिंग पध्दत, आधुनिकीकरण इन्सुलेशन आणि रेफ्रिजरेशन याबाबींचा समावेश करण्यात आलेला आहे.

Sr. No.	Item	Discription	Admissible Cost
1	CA Generator*	Inclusive of sensors, pressure equalising equipment, controls	Rs. 125.00 lakh per unit, maximum 2 generators
2	Specialised CA Doors*	Add- on specialisation to storage doors for positive pressure chambers.	Rs. 2.50 lakh per door. Maximum 20 doors
3	CA Tents #	Low cost enclosure of polythylene PVC, mylar or other impermeable body for existing or new cold stores.	As per original Invoice, maximum 5 enclosures
4	Programmed Logic Controller(PLC) equipment #@	Electronic and electrical logic controls for machinery & equipment for existing or new cold stores.	50 % of cost as per original invoice, maximum Rs. 10. 00 Lakh
5	Dock Leveler System #@	In existing or new storages	Max Rs. 7 lakh per unit, max 5 unit

Sr. No.	Item	Discription	Admissible Cost
6	Warehouse Development & Regulatory Authority (WDRA) / Negotiable Warehouse Receipt (NWR) system, equipment #@	Computers and printers & software for use with NWR of WDRA	100 % of cost as per original invoice maximum Rs. 2.00 Lakh.
7	Specialised Packaging #	Automated packaging lines for fruits & vegetables with farm code labelling, with packaging material.	100 % of cost as per invoice maximum Rs. 15.00 lakh per project.
8	High Reach Material Handling Equipment (MHE) *#	Specialised material Handling equipment.	Rs. 17 lakh per unit for max 2 unit.
9	Modernisation of refrigeration @	For upgrading of evaporator system, Compressor system	50% of cost as per original invoice maximum Rs. 100 lakh @ RS. 2500/MT
10	Modernisation of insulation @	For repair or modernising of cold chamber insulation	50% of cost as per original invoice maximum Rs. 100 lakh @ RS. 1500/MT
11	Reefer Container #	Reefer container for use on existing chassis trailers	Max Rs. 6.00 lakh per 9 MT(20 foot container)
12	Advanced Grader *#@	Computrised, Optical Grading Lines with packaging material	100% of cost as per original invoice max Rs. 75 lakh Per line
13	Stacking system *#@	Racking system, Bins, Pallets, for existing or new cold stores	100 % invoice cost max RS. 2000/MT
14	Retail Shelf/ equipment #	Temperature controlled retail cabinets or merchandising equipment	Maximum Rs. 10.00 lakhs per establilshment.
15	Alternate Technology #@	Vapour Absorption, Phase change material, solar PV panels or Solar Thermal sys	100%of cost as per invoice maximum Rs.35.00 lakhs per project.

Comonents categorization. * CA Add-ons; # Other Add-ons; and @Modernisation

- आधुनिकीकरणासाठी मुळ प्रकल्पास रू. १००.०० लाखापेक्षा जास्त अनुदान दिलेले असल्यास असे प्रकल्प आधुनिकीकरणासाठी ग्राह्य धरण्यात येणार नाही.

➤ अर्थसहाय्याचे स्वरूप :-

सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी साठवण क्षमतेचा विचार करुन ग्राह्य प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के किंवा आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के अर्थसहाय्य देय आहे.

१०.६ शीतवाहन (Refrigerated Transport Vehicales)

- अधिकतम ग्राह्य प्रकल्प खर्च:- रु. २६.०० लाख
- देय अनुदान :- ग्राह्य भांडवली खर्चाच्या
  - अ) सर्वसाधारण क्षेत्र - ३५ टक्के रक्कम रु. ९.१० लाख
  - ब) डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्र - ५० टक्के रक्कम रु. १३.०० लाख

➤ **प्रकल्पाचे तांत्रिक निकष :-**

- शीतवाहनाची कमाल क्षमता ९ मे.टन असावी ४ मे.टन पेक्षा कमी क्षमता असलेल्या शीतवाहनास अनुदान अनुज्ञेय राहणार नाही.
- एमआयडीएच आणि एनसीसीडीच्या मार्गदर्शक सुचनेप्रमाणे शीतवाहनासाठी ३ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल
- लाभार्थीने सदर वाहनाची नोंद R.T.O. कडे “गुड्स कॅरीअर” म्हणून करणे बंधनकारक आहे. तसेच प्रकल्पासाठी आवश्यक फलोत्पादीत, औषधी व सुगंधी वनस्पती पिकांची बॅकवर्ड व फॉरवर्ड लिंकेजेस असणे आवश्यक आहे.

➤ **अर्थसहाय्याचे स्वरूप :-**

सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी साठवण क्षमतेचा विचार करुन ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के किंवा कमाल रु. ९.१० लाख आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के किंवा कमाल रु. १३.०० लाख अर्थसहाय्य देय आहे.

१०.७ रायपनिंग चेंबर (Ripening chamber)

- अधिकतम ग्राह्य प्रकल्प खर्च :- रु. १.०० लाख प्रती मे. टन
- देय अनुदान :- ग्राह्य भांडवली खर्चाच्या
अ) सर्वसाधारण क्षेत्र - ३५ टक्के
ब) डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्र - ५० टक्के

➤ **प्रकल्पाचे तांत्रिक निकष :-**

- रायपनिंग चेंबरची प्रति युनिट कमाल प्रकल्प क्षमता ३०० मे. टन राहिल.
- एनसीसीडी (NCCD)च्या स्टॅंडर्ड नुसार काम करणे बंधनकारक राहिल.
- एमआयडीएच आणि एनसीसीडीच्या मार्गदर्शक सुचनेप्रमाणे रायपनिंग चेंबरसाठी १० मे.टन किंवा जास्त क्षमतेच्या चेंबरकरीता ११ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल. मात्र १० मे.टन क्षमतेपेक्षा कमी क्षमतेच्या चेंबरकरीता १२ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल.
- ५० क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम पेक्षा कमी क्षमतेचे रायपनिंग चेंबर अनुदानासाठी ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत.

➤ **अर्थसहाय्याचे स्वरूप :-**

सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी साठवण क्षमतेचा विचार करुन ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के अर्थसहाय्य देय आहे.

१०.८ प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र {फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील} (Primary Processing Unit)

- अधिकतम ग्राह्य प्रकल्प खर्च :- रु. २५.०० लाख
- देय अनुदान :- ग्राह्य भांडवली खर्चाच्या
अ) सर्वसाधारण क्षेत्र - ४० टक्के रक्कम रु. १०.०० लाख
ब) डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्र - ५५ टक्के रक्कम रु. १३.७५ लाख

➤ प्रकल्पाचे तांत्रिक निकष :-

- प्रकल्पाचा मशिनरी हा महत्वाचा भाग असल्याने त्यावर कमीतकमी ६० टक्के खर्च करणे बंधनकारक राहिल व प्रकल्पाचे बांधकाम हे गरजेपुरतेच असल्याने त्यावर जास्तीतजास्त ४० टक्के खर्च गृहित धरण्यात यावा. बांधकाम खर्चामध्ये प्रकल्पाच्या इमारत बांधकाम, विद्युत सुविधा उभारणी, वाळवणी आवार, साठवण गृह इ. सर्व घटकांचा समावेश राहिल.
- काजू प्रक्रिया केंद्राच्या मापदंड मंडळ कार्यालयाने निर्धारित केल्याप्रमाणे उभारणी करणे बंधनकारक राहिल.

➤ अर्थसहाय्याचे स्वरूप :-

सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ४० टक्के रक्कम रू. १०.०० लाख आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी रक्कम रू. १३.७५ लाख ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५५ टक्के अर्थसहाय्य देय आहे.

प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र हा घटक स्वतंत्रपणे राबविण्यासाठी स्वतंत्ररित्या सदर घटकाच्या मार्गदर्शक सुचना दिलेल्या आहेत.

१०.१ एकात्मिक शीतसाखळी (Integrated Cold Chain)

- अधिकतम ग्राह्य प्रकल्प खर्च :- रू. ६००.०० लाख
- देय अनुदान :- ग्राह्य भांडवली खर्चाच्या
अ) सर्वसाधारण क्षेत्र - ३५ टक्के
ब) डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्र - ५० टक्के

➤ प्रकल्पाचे तांत्रिक निकष :-

- उपरोक्त नमुद १ ते ७ घटकांपैकी कमीत कमी दोन घटकांचा समावेश असावा.
- एनसीसीडी (NCCD)च्या स्टॅंडर्ड नुसार काम करणे बंधनकारक राहिल.

➤ अर्थसहाय्याचे स्वरूप :-

सर्वसाधारण क्षेत्रासाठी साठवण क्षमतेचा विचार करून ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ३५ टक्के आणि डोंगराळ व अधिसूचित क्षेत्रासाठी ग्राह्य भांडवली प्रकल्प खर्चाच्या ५० टक्के अर्थसहाय्य देय आहे.

वरीलप्रमाणे मार्गदर्शक सूचनांचा अवलंब तात्काळ करण्यात यावा.

संचालक

महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि
औषधी व वनस्पती मंडळ, पुणे-५

प्रपत्र व परिशिष्ट याबाबत तपशिल

अ.क्र.	प्रपत्र व परिशिष्ट क्रमांक	विषय
१	प्रपत्र - १	मान्यता पुर्व स्थळपाहणी अहवाल
२	प्रपत्र - २	जिल्हा अभियान समितीची शिफारस
३	प्रपत्र - ३	इरादा पत्र
४	प्रपत्र - ४	सविस्तर प्रकल्प प्रस्ताव सादर करावयाचे अर्ज
५	प्रपत्र - ५	प्रकल्प पुर्ण झालेबाबत प्रवर्तकाने मंडळ कार्यालयास कळविण्याचे प्रपत्र (जिअकृअ मार्फत)
६	प्रपत्र - ६	संयुक्त मोका तपासणी अहवाल (सोबत परिशिष्ट - E जोडावे.)
७	प्रपत्र - ७	हमीपत्र
८	प्रपत्र - ८	प्रकल्पस्थळी कायमस्वरूपी लोखंडी फलकाचा नमुना
९	परिशिष्ट - A	प्रस्तावासोबत आवश्यक कागदपत्रांची चेक लिस्ट (Check List)
१०	परिशिष्ट - B	बँक कर्ज सबसीडी रिझर्व फंड खाते तपशिल
१२	परिशिष्ट - C	सनदी लेखापाल यांचे प्रकल्प खर्चाबाबत प्रमाणपत्र
१३	परिशिष्ट - D	सनदी अभियंता यांचे बांधकाम खर्चाबाबत व प्रकल्प NHB व NCCD च्या तांत्रिक निकषाप्रमाणे उभारणी केल्या बाबतचे प्रमाणपत्र
१४	परिशिष्ट - E	संयुक्त मोका तपासणी अहवाला (प्रपत्र ६) सोबत जोडायचे परिशिष्ट - एकात्मिक पॅक हाऊस मधील प्रतवारी, पुर्व शीतकरण गृह, रायपनिंग चेंबर व शीतगृह या घटकांमध्ये साठविलेल्या उत्पादनांचा तपशील
१५	परिशिष्ट - F	प्रकल्प देयकांचा गोषवारा (सनदी लेखापाल यांच्याकडून प्रमाणित)
१६	परिशिष्ट - G	प्रकल्प देयकांचा गोषवारा (चार्टर्ड इंजिनर / आर्किटेक्ट यांच्याकडून प्रमाणित)

• सविस्तर प्रकल्प अहवालाचा (DPR) सर्वसाधारण नमुना

१. प्रकल्पाची प्रस्तावना
२. प्रवर्तकाची पार्श्वभूमी
३. प्रवर्तकाच्या प्रकल्पाच्या जागेच्या मालकी हक्काबाबत सविस्तर माहिती
४. कच्चा माल उपलब्धता
५. तांत्रिक क्षमता (Technical Feasibility)
६. प्रकल्पाचा तपशील
  - ६.१ - प्रकल्पातील घटक
  - ६.२ - प्रक्रिया वर्णन
  - ६.३ - प्रकल्प फायदे आणि विश्लेषण
७. तांत्रिक व आर्थिक व्यवहार्यता
८. मशिनरीचे नाव व उपयोग
९. प्रकल्प अंमलबजावणी वेळापत्रक
१०. प्रस्तावित ताळेबंद
११. प्रस्तावित नफा आणि तोटा खाते
१२. प्रकल्प किंमत आणि अर्थपुरवठा
१३. निश्चित मालमत्ता वेळापत्रक
१४. घसारा वेळापत्रक
१५. मुदत कर्जाचे विवरण
१६. इतर आर्थिक गुणोत्तर विश्लेषण (बीईपी, आय.आर.आर, डीएससीआर, पेबॅक पिरीयड, इ.)

प्रपत्र - १

मान्यतापूर्व स्थळपाहणी अहवाल
काढणीपश्चात व्यवस्थापन

- १ एकात्मिक पॅक हाऊस
- २ पुर्व शीतकरण गृह
- ३ शीतखोली
- ४ शीतगृह
- ५ शीतवाहन
- ६ रायपनिंग चेंबर
- ७ एकात्मिक शीतसाखळी (घटकांची नावे लिहावीत.)
(आवश्यक बाबीवर टिक मार्क करावे.)

१. संस्थेचे /कंपनी /लाभार्थ्याचे नाव /पत्ता :- .....
२. प्रकल्प उभारणी केंद्राचा पत्ता :-.....
३. अक्षांश :- ..... रेखांश:- .....(नियोजित जागेचा रंगीत छायाचित्र सोबत जोडावे)
४. प्रकल्प क्षेत्रात होणारी फलोत्पादन पिके:-

अ.क्र.	फलोत्पादन पिक	क्षेत्र
१		
२		
३		
४		

५. प्रस्तावित बांधकामाचे क्षेत्रफळ :- .....चौ. मी.
६. जागेची मालकी हक्का बाबत पडताळणी :- स्व:मालकीची / भाडेकरार ..... योग्य / अयोग्य
(कोणाच्या मालकीची आहे ते स्पष्ट करावे)
७. प्रकल्प स्थळी बांधकामाची सध्यास्थिती (नको असेल ते खोडावे.) :- बांधकाम सुरू / अर्धवट / पुर्ण आहे / नाही.
८. या पूर्वी प्रस्तावित प्रकल्पाच्या सर्व्हे नंबर मधील क्षेत्रात शासकीय अनुदानावर इतर प्रकल्प उभारलेले आहे काय? - होय/ नाही
असल्यास तपशील :- .....
९. विद्युत सुविधा उपलब्ध करून घेण्याकरीता प्रवर्तकाने केलेली कार्यवाही :- .....
१०. प्रस्तावित खर्चाचा तपशील :- कर्ज मंजूरी / सहमती पत्र दिनांक .....
बँकेचे कर्ज - रु.----- बँकेचे नाव ---
स्वगुंतवणूक - रु.-----
खेळते भांडवल - रु.-----
इतर भांडवल - रु.-----
एकूण - रु.-----

११. प्रकल्पाबाबत संक्षिप्त टिपणी.....
.....
.....
.....

१२. बँक कर्ज मंजूरी / सहमती पत्राची पडताळणी -

योग्य/अयोग्य

१३. प्रस्तावित क्षमता -.....

प्रकल्पाचे नाव..... प्रवर्तकाचे नाव.....

मु.....

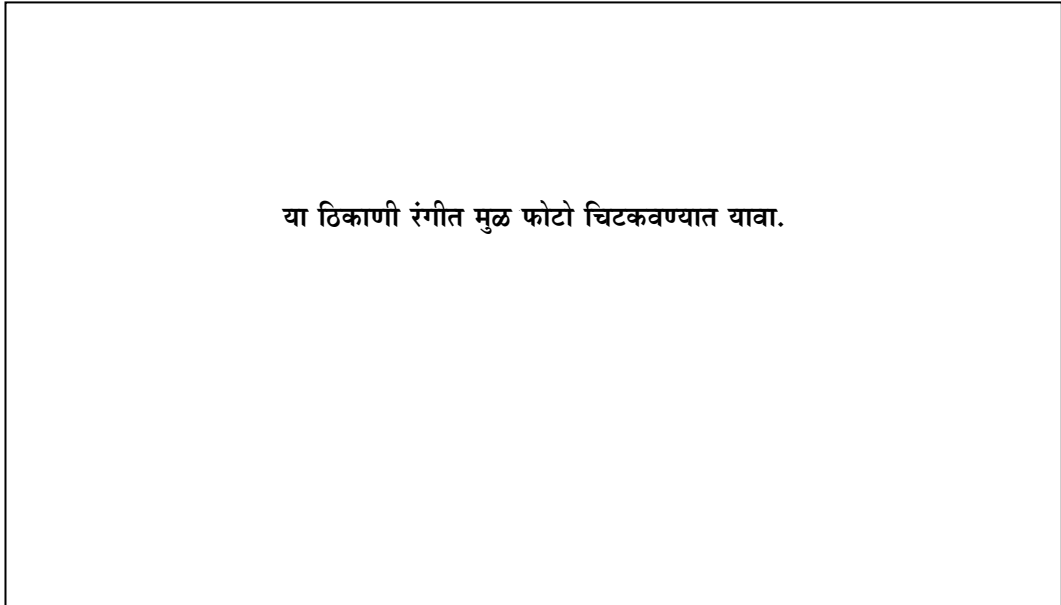
पो. ....ता.....जिल्हा ..... यांनी .....

प्रकल्प उभारणीसाठी एकूण .....रकमेचा प्रस्ताव सादर केला असून, त्यांनी प्रकल्पासाठी केलेली जागेची निवड..... फलोत्पादन क्षेत्रात येते. या पूर्वी सदर ठिकाणी शासकीय अर्थ सहाय्यातून कोणतेही इतर प्रकल्प उभारलेले नाही. तसेच जागेच्या मालकी हक्काबाबत मी स्वतः पडताळणी केलेली आहे. तरी सदर जागा प्रकल्प उभारणीच्या दृष्टीने योग्य / अयोग्य आहे. GPS प्रणालीद्वारे प्रकल्प स्थळाचे भौगोलीक स्थान व अर्जदार यांचे समावेत अंक्षांश व रेखांशासह रंगीत फोटो सोबत सादर करण्यात आलेला आहे. काढणीतोर व्यवस्थापनांतर्गत बँक कर्जाशी निगडित प्रकल्पांकरीता कृषी पायाभूत सुविधांमध्ये वाढ करण्याच्या दृष्टीने अॅग्रीकल्चर इन्फ्रास्ट्रक्चर फंड (AIF) या योजनेअंतर्गत रक्कम रू. २.०० कोटी मर्यादेपर्यंतच्या सर्व कर्जांवर वार्षिक ३ टक्के सवलत ७ वर्षांपर्यंत देण्याबाबतची सुविधा उपलब्ध असून अर्जदारास सविस्तर माहिती दिलेली आहे. सदर प्रकल्पासाठी, प्रकल्प क्षमतेनुसार आवश्यक बाजारपेठ व दळणवळण सुविधा उपलब्ध आहेत.

वरीलप्रमाणे प्रकल्पपूर्व स्थळपाहणी नुसार सदर प्रकल्पास इरादा पत्र देणेबाबत शिफारस आहे/ नाही.

प्रकल्पाचे नाव:- .....

फोटो:-

या ठिकाणी रंगीत मुळ फोटो चिटकवण्यात यावा.

स्थळ :

स्वाक्षरी -

दिनांक :

नांव -.....

पदनाम- कृषि उपसंचालक

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, कार्यालय.....

प्रपत्र - २

जा.क्र./जिअकृअ/ /
दि. / /२०

शिफारस पत्र

जिल्हा फलोत्पादन अभियान समितीने प्रकल्पासाठी द्यावयाच्या शिफारशीचे प्रमाणपत्र

दिनांक ..... रोजी जिल्हा फलोत्पादन अभियान समितीचे बैठकीत श्री..... गांव ..... तालुका ..... जिल्हा ..... यांच्या ..... फळपिकाकरीता ..... प्रकल्प उभारणी करण्यासाठी प्राप्त प्रस्तावाची एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन व औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे यांनी सन २०२३-२४ मध्ये निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सुचनांच्या अनुषंगाने लागू होणा-या अटी व शर्तीनुसार छाननी करण्यात आली असून सदर प्रस्ताव मार्गदर्शक सुचनांच्या निकषांनुसार परिपूर्ण व पात्र असल्याने जिल्हा फलोत्पादन अभियान समिती सदर प्रस्तावाची खालील तपशीलाप्रमाणे ग्राह्य भांडवली खर्चाच्या ..... टक्के या दराने रु..... (अक्षरी रुपये .....) अनुदान मंजूरीकरिता शिफारस करित आहे.

लाभार्थी / संस्थेचे तपशील	लाभार्थीचे नाव / संस्थेचे नाव : मे..... पत्ता :- .....
इरादापत्र दिल्याचा तपशील	जावक क्रमांक -..... दिनांक -.....
प्रकल्पाचा तपशील	प्रकल्पाची एकूण रक्कम रु. :-..... फळपिक समूह :-..... प्रकल्पाची क्षमता (मे.टन) :-..... प्रकल्पाचा उद्देश :-.....
बँक कर्ज मंजूरीचा तपशील	बँकेचे नाव :- .....शाखा :-..... मुदत कर्ज मंजूरी दिनांक :-..... मुदत कर्जाची रक्कम रु. :-..... मुदत कर्जाचा कालावधी:- ..... वर्ष ..... महिने लाभार्थीचा हिस्सा रु. :-.....
लाभार्थीचा प्रकार	सर्वसाधारण / डोंगरी किंवा अधिसूचीत क्षेत्रातील
जिल्हा अभियान समितीने केलेल्या शिफारशीचा तपशील	बैठकीचा दिनांक :-..... रक्कम रु. -.....

सदस्य सचिव,
जिल्हा अभियान समिती, तथा
जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,

प्रपत्र - ३

इरादा पत्र

(सदरचे इरादा पत्र म्हणजे पुर्वसंमती/ मान्यता अथवा अर्थसहाय्य मंजूरीचे आदेश नाहीत)

जा.क्र./राफअ / /
दिनांक :-

प्रति,

श्री./मेसर्स

.....
.....
.....

संदर्भ :- १. जिअकृअ ..... यांचे पत्र क्र. .... दि. .... चे इरादापत्र देण्याकरीताचे शिफारस पत्र.

काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित ..... या घटकासाठी इरादापत्र मिळणेबाबत उपरोक्त संदर्भान्वये प्रस्ताव या कार्यालयास प्राप्त झालेला आहे. संकेतस्थळावरील अर्ज, बँक मुदत कर्ज मंजूरी/ सहमती पत्र व मान्यतापुर्व स्थळपाहणी अहवालानुसार सदर घटकासाठी खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहून इरादा पत्र देण्यात येत आहे.

- १) सदर इरादा पत्र म्हणजे पुर्वसंमती/ मान्यता अथवा अर्थसहाय्य मंजूरीचे आदेश नाहीत.
- २) इरादापत्र मिळाल्यानंतर विहित नमुन्यात हमीपत्र, बँक कर्ज मंजूरीचे पत्र व बँक अपराईझल रिपोर्ट इत्यादीसह सविस्तर प्रकल्प अहवाल स्वतः जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयाकडे २ प्रतीमध्ये (मुळ प्रत व दुय्यम प्रत) ३ महिन्याच्या आत सादर करणे बंधनकारक आहे.
- ३) इरादा पत्र मिळालेल्या प्रस्तावांना प्रशासकीय मंजूरी घेणे अपरिहार्य राहिल.
- ४) विहित नमुन्यात असलेले प्रस्ताव व तांत्रिक तपासणी अंती योग्य असलेल्या प्रस्ताव प्रशासकीय मंजूरीसाठी ग्राह्य धरण्यात येतील.
- ५) अनुदान फक्त मुदत कर्ज प्रकरणासाठी देय राहिल. कॅश क्रेडीटसाठी (पतकर्जासाठी) अनुदान देय राहणार नाही.
- ६) सदर प्रकल्पास प्रशासकीय मंजूरी मिळत नाही तोपर्यंत दायित्व निश्चित केले जाणार नाही. प्रकल्पास प्रशासकीय मंजूरी मिळाल्यापासुन बारा महिन्याच्या आत प्रकल्प उभा करणे अर्जदारास बंधनकारक राहिल.
- ७) MIDH अंतर्गत शीतगृहासाठीचे अर्थसहाय्य हे फलोत्पादन पिकांचे मुल्यवर्धनास चालना देण्यासाठी असल्याने शीतगृहामध्ये केवळ फलोत्पादन पिकांची साठवणूक करणे बंधनकारक राहिल.
- ८) काढणीतोर व्यवस्थापनांतर्गत प्रत्येक घटक (एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली , शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी)

कमीतकमी तीन शेतकरी गट किंवा एका शेतकरी उत्पादक कंपनीशी निगडीत असणे बंधनकारक राहिल. तसा लेखी करार प्रस्तावासोबत सादर करणे आवश्यक राहिल.

- १) सदर प्रकल्पांतर्गत घटकासाठी केंद्र किंवा राज्यशासनाकडून यापुर्वी कोणत्याही योजनेतून अर्थसहाय्याचा लाभ घेतला असल्यास अर्जदारास किंवा अर्जदाराची भागीदारी असलेल्या भागीदारी संस्थेस अर्थसहाय्य अनुज्ञेय राहणार नाही.
- १०) प्रकल्प अर्थसहाय्यासाठी ज्या आर्थिक वर्षात अनुदान मंजूर केले जाईल त्या वर्षीच्या प्रचलीत मापदंडानुसार अर्थसहाय्य देय राहिल.
- ११) प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर पूर्ण क्षमतेने व्यापारीदृष्ट्या कार्यरत झाल्यावर एकाच हप्त्यात अनुदान लाभाऱ्याच्या राखीव निधी खात्यात जमा करण्यात येईल.
- १२) एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत शीतगृह या घटकाचा जास्तीत जास्त ५००० मे.टन क्षमतेसाठी लाभ अनुज्ञेय राहिल.
- १३) एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत रायपनिंग चेंबर या घटकाचा जास्तीत जास्त ३०० मे.टन क्षमतेसाठी लाभ अनुज्ञेय राहिल.
- १४) काढणीतोर व्यवस्थापनांतर्गत एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली , शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी या प्रत्येक घटकातील मशिनरी व बांधकामाचा विमा उतरविणे बंधनकारक राहिल.
- १५) काढणीतोर व्यवस्थापनांतर्गत एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली , शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी या प्रत्येक घटकातील किमान ५० टक्के क्षमता ही परिसरातील शेतक-यांना, शेतकरी गट किंवा शेतकरी उत्पादक कंपनी यांना भाडेतत्वावर देणे बंधनकारक राहिल.
- १६) एमआयडीएच आणि एनसीसीडीच्या मार्गदर्शक सुचनेप्रमाणे शीतगृहासाठी ३.४ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम हा १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल. त्याचप्रमाणे रायपनिंग चेंबरसाठी १० मे. टन किंवा जास्त क्षमतेच्या चेंबरकरीता ११ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम हा १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल. मात्र १० मे. टन क्षमतेपेक्षा कमी क्षमतेच्या चेंबरकरीता १२ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम हा १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल. तसेच शीतवाहनासाठी ३ क्युबीक मीटर चेंबर व्हॉल्युम हा १ मे.टन क्षमतेस समतुल्य ग्राह्य धरण्यात येईल. अर्थसहाय्य प्रकल्पास मंजुरी मिळाल्यास आणि प्रकल्प पूर्ण केल्यानंतर योजनेच्या व बँक कर्ज मंजुरीच्या अटी व शर्ती, प्रत्यक्ष मुदत कर्ज वितरण यांचे अधीन राहून प्रकल्प कार्यान्वित झालेनंतर संयुक्त मोक्या तपासणी पथकाने शिफारस केलेल्या अर्जदाराच्या बँक कर्ज खात्यावर (परिशिष्ट-B) अनुदान जमा करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल.
- १७) रायपनिंग चेंबर करीता ५० क्युबीक मीटरपेक्षा कमी व्हॉल्युम असलेले चेंबर ग्राह्य धरण्यात येणार नाहीत.

- १८) प्रशासकीय मंजूरी मिळाल्यानंतर विहित मुदतीत प्रकल्पाचे काम पूर्ण करणे व प्रकल्प व्यावसायिकदृष्ट्या कार्यान्वित झालेबाबत मंडळ कार्यालयास लेखी अहवाल सादर करणे प्रवर्तकास बंधनकारक राहिल.
- १९) अर्थसहाय्याची रक्कम ठरविताना प्रकल्प अहवालातील प्रकल्प रक्कम, बँकेने वितरीत केलेली मुदत कर्ज रक्कम यामध्ये तफावत आढळल्यास अंतिम निर्णय घेण्याचा अधिकार निम्न स्वाक्षरीकारास राहतील. अर्जदाराने खोटी माहिती सादर केल्याचे आढळून आल्यास इरादा पत्र रद्द करण्याचे व कायदेशिर कारवाई करण्याचे अधिकार निम्न स्वाक्षरीकारास राहिल.
- २०) सदर इरादा पत्रामध्ये अर्जदारास कुठल्याही प्रकारची पूर्वसुचना न देता बदल करणे, सुधारणा करणे आणि अटी व शर्तीचा समावेश करण्याचा अधिकार महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन व औषधी वनस्पती मंडळास राहिल.
- २१) सदर इरादा पत्र दिलेल्या प्रकल्पास मंडळाने/शासनाने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या मार्गदर्शक सुचना/कार्यपध्दतीचा अवलंब करणे बंधनकारक राहिल.

संचालक ,
महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन व
औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे

- प्रत :- १. विभागीय कृषी सहसंचालक, संबंधित.
२. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, संबंधित.

प्रपत्र - ४

काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी उभारणीच्या प्रकल्पास अर्थसहाय्य मिळणेकरीता प्रस्ताव सादर करणेचा सविस्तर अर्ज

प्रति,

जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी,

.....

विषय:- काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित ..... या घटकाच्या प्रकल्पास अर्थसहाय्य मिळणेकरीता सविस्तर प्रस्ताव सादर करणेबाबत.

संदर्भ :- काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत ..... घटकाकरीता प्राप्त इरादापत्र दिनांक .....

महोदय,

वरील संदर्भिय पत्रान्वये काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित ..... या घटकाच्या प्रकल्प उभारणीकरीता इरादापत्र मिळाले असून त्यानुसार अर्थसहाय्य मिळणेसाठी खालील तपशीलाप्रमाणे प्रकल्पास मंजूरी मिळणेस विनंती आहे.

१) प्रकल्पाचे नांव:- .....

२) प्रवर्तकाचे नांव (आडनाव प्रथम) :- .....

मु.पो.....,तालुका....., जिल्हा.....

पिन कोड : फोन नं. :- ..... ई-मेल पत्ता :-.....

३) प्रकल्प उभारणी केंद्राचा पत्ता:- .....

मु.पो.....,तालुका.....,जिल्हा.....

पिन कोड : फोन नं. :- ..... ई-मेल पत्ता :-.....

४) प्रवर्तक प्रकार:- ..... (शेतकरी/कंपनी/भागीदारी संस्था/खाजगी उद्योजक/

उत्पादक संघ/शेतकरी गट/शासकीय संस्था)

५) संवर्ग :- ..... (अनुसूचित जाती / जमाती / सर्वसाधारण इतर)

६) प्रकल्पांतर्गत उभारणी करावयाचे घटक :-

अ.क्र.	घटक	संख्या	अंदाजित एकूण क्षमता
१	एकात्मिक पॅक हाऊस		
२	शीतगृह		
३	पुर्व शीतकरण गृह		
४	रायपनिंग चेंबर		
५	शीतवाहन		
६	प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र		
७	शीतखोली		
८	सौरऊर्जा/अक्षयऊर्जा आधारित शीतखोली		

७) प्रस्तुत प्रकल्पातुन निर्माण होणारा/ झालेला रोजगार (कामगार संख्या) :-

८) प्रकल्पाचे मालकी हक्क व क्षेत्र:- १. स्वतःच्या मालकीचे ..... हे. (७/१२ आणि ८ अ उतारा)
प्रकल्प भाडेपट्ट्यावर असल्यास दुय्यम उपनिबंधकाकडील दिर्घ मुदतीचा (१५ वर्ष)भाडेपट्टा करारानुसार.

९) प्रकल्पासाठी कर्ज देणा-या राष्ट्रीयकृत / शेड्युलड बँकेचा तपशील :-

- राष्ट्रीयकृत / शेड्युलड बँकेचे नांव- .....
- शाखा - ..... IFSC कोड -
- कर्ज खाते क्रमांक.
- कर्ज मंजूरी दिनांक
- कर्ज मंजूर रक्कम रु.- टर्म लोन .....लाख
- कर्ज वितरण रक्कम रु.- कर्ज वितरण दिनांक :-

१०) राज्य किंवा केंद्र शासनाच्या योजनेतर्गत काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली , शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी घटकासाठी यापुर्वी अनुदान घेतले असल्यास त्याचा तपशील.

संस्था	घटक	रक्कम	दिनांक
एनएचबी			
एमओएफपीआय			
अपेडा			
केंद्र/ राज्य शासनाच्या इतर संस्था			

११) प्रकल्प उभारणीसाठी बाबनिहाय होणारा खर्च (रु. लाखात)

- इमारत बांधकाम - .....
- मशिनरी - .....
- विद्युतीकरण - .....
- खेळते भांडवल - .....
- एकूण खर्च - .....

१२) भांडवल उभारणीचा स्रोत (रु. लाखात)

- बँकेचे कर्ज - .....
- स्वः हिस्सा - .....
- खेळते भांडवल - .....
- इतर - .....
- एकूण प्रकल्प खर्च - .....

१३) अर्जासोबत जोडलेल्या कागदपत्राचा तपशील -

१. सविस्तर प्रकल्प अहवाल (Detail Project Report)
२. प्रकल्पासाठी मुदत कर्ज (Term Loan) मंजूरीपत्र
३. बँक कर्ज मुल्यन रिपोर्ट. (Bank Appraisal Letter)
४. प्रकल्प भाडेपट्ट्यावर असल्यास दुय्यम उपनिबंधकाकडे नोंदणी केलेला भाडेपट्टा करार (१५ वर्ष मुदतीचा)

५. संस्था / कंपनी नोंदणी प्रमाणपत्र
  ६. प्रकल्प भागीदारी संस्था असल्यास भागीदारी करार किंवा कंपनी / संस्था असल्यास त्याची घटना / उपविधी.
  ७. प्रकल्प उद्योग सुरू करण्यासाठी संबंधित कार्यालयाचे नाहरकत प्रमाणपत्र (ग्रामपंचायत/नगर पालिका/एमआयडीसी/)
  ८. सक्षम प्राधिका-यांचे बांधकामास मंजूरी पत्र व मंजूर नकाशा.(ग्रामपंचायत/नगर रचना विभाग/नगर पालिका/एमआयडीसी)
  ९. विद्युत सुविधेबाबत आवश्यक कागदपत्रे.(Electricity Facility)
  १०. Civil Work Estimate by Civil Engineer / Contractor.
  ११. बेसिक डाटा शीट विहित नमुन्यात (Counter sign by Refrigeration Engineer & Proprieter)
  १२. हिट लोड कॅलक्युलेशन शीट विहित नमुन्यात (Counter sign by Refrigeration Engineer & Proprieter)
  १३. Linkages- Backward & Forward (प्रकल्पासाठी लागणारा कच्चा माल (फळे, भाजीपाला, इ.) उपलब्धते बाबत तसेच प्रकल्पापासून मिळणारे उत्पादन विक्री व्यवस्थेबाबत प्राथमिक माहिती)
  १४. प्रकल्पातील सेवा परिसरातील शेतक-यांना, शेतकरी गटांना किंवा शेतकरी उत्पादक कंपन्यांना भाडेतत्वावर देणेबाबत लेखी करार व अभिलेखे.
  १५. जिल्हा उद्योग केंद्राचे प्रमाणपत्र. (District Industrial Centre- Certificate)
  १६. प्रदुषण नियंत्रण मंडळ (Pollution Control Board) प्रमाणपत्र. (फक्त प्रक्रिया प्रकल्पासाठी)
  १७. अन्न व औषधी विभागाचा परवाना.(Food Safety And Standards Authority Of India (FSSAI License) (फक्त प्रक्रिया प्रकल्पासाठी)
  १८. प्रवर्तकाचे हमीपत्र (प्रपत्र - ७)
  १९. प्रकल्पास आवश्यक मशिनरी व बांधकामाचे कोटेशन
  २०. सनदी लेखापाल यांचे स्व:निधीचे प्रमाणपत्र आणि आर्थिक ताळेबंद (C.A Certificate about own Contribution & Balancesheet)
- वरील सर्व कागदपत्रे स्व:स्वाक्षांकीत असावे.

चेकलिस्टप्रमाणे उर्वरित कागदपत्रे शीतवाहन अथवा फिरते पुर्व शीतकरण गृह असल्यास R.T.O. कडील नोंदणी ,प्रकल्पास आवश्यक मशिनरी व बांधकामाची देयके (बीले जीएसटीसह), बांधकाम व मशिनरी बिलाचा स्वतंत्र गोषवारा व अनुक्रमे बिले ,सनदी लेखापाल यांचे प्रकल्प खर्चाचे प्रमाणपत्र (C.A Certificate Of Project Expenditure), चार्टर्ड इंजिनियरचे बांधकाम खर्च व प्रकल्पाचे बांधकाम NHB / NCCD च्या तांत्रिक निकषाप्रमाणे उभारणी केली असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र, कर्ज वितरण पत्र.(Loan Disbursement Letter) परिशिष्ट- १ (बँक कर्ज सबसीडी रिझर्व फंड खाते तपशील) काम पुर्ण झाल्यानंतर सादर करण्यात येतील.

स्थळ :-

दिनांक :-

आपला
अर्जदाराचे नांव व सही

प्रपत्र - ५

(प्रकल्प पुर्ण झाल्याबाबत प्रवर्तकाने मंडळ कार्यालयास कळविण्याचे प्रपत्र- जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे मार्फत)

प्रति,

मा. संचालक,
महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन व
औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे

विषय:- ..... प्रकल्पाची उभारणी पुर्ण झाल्याबाबत.
(जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी .....मार्फत)

संदर्भ :- मा. संचालक, मराफऔवमं, पुणे यांचे प्रशासकीय मंजूरी आदेश क्र. .... व दि .....

महोदय,

उपरोक्त संदर्भान्वये, माझ्या .....प्रकल्पास प्रशासकीय मान्यता प्राप्त आहे.

त्यानुसार मी/ आम्ही ..... या घटकाची प्रकल्प उभारणी विहित कालावधीत पुर्ण केली असून प्रकल्प कार्यान्वित झालेला आहे. सदर प्रकल्पाच्या बांधकामासाठी रक्कम रू..... व मशिनरीसाठी रक्कम रू. .... असा एकूण रक्कम रू. .... खर्च झालेला आहे. सदर प्रकल्पाची क्षमता ..... मे.टन. आहे. प्रकल्पस्थळी विहित नमुन्यात “नामफलक” लावलेला आहे. तरी आपण सदर प्रकल्पाची संयुक्त तपासणी पथकामार्फत तपासणी करावी. सदर प्रकल्पाचे रंगीत छायाचित्रे (कलर फोटो) सोबत जोडण्यात येत आहेत. नियमाप्रमाणे व क्षमतेनुसार देय असलेले अनुदान मला मिळणेस विनंती आहे.

दिनांक:-

ठिकाण:-

अर्जदाराची स्वाक्षरी

(नाव)- .....

मोबाईल नं - .....

ई-मेल आयडी - .....

प्रपत्र - ६

Performa for use by Joint Inspection Team
Post Harvest Management

**Integrated Pack House / Pre-cooling unit/ cold room/ cold storage/ Refer Van/
Ripening chamber / Primary Processing Unit (Only from Integrated Cold Chain) &
Integrated Cold Chain**

Inspection Date -   /   / 2023

(Rs.)

Sr. No.	Details	Remarks
1	Project Name	
2	Location of Project	
3	Name of Beneficiary	
4	Project Period	
5	Year of Implementation	
6	Total Project cost as per DPR	
7	Date of Hortnet / Mahadbt Application	
8	Date & Order of In-Principle Approval	
9	Administrative Approval Reference & Sanctioned Subsidy	
10	Lending Bank	
11	Sanctioned loan and date	
12	Disbursed Loan	
13	Expenditure Incurred	

Sr. No.	Details	Remarks	
		Component	Machinery
14	Equipments Purchased	1. Cold Storage	
		2. Pre-cooling Unit	
		3. Integrated Pack House	
		4. Primary Processing	
15	No. of Chambers		
16	Size of chambers		
17	Capacity of unit (Sanctioned MT)		
18	Actual Capacity (M.T.)		

Sr. No.	Details	Remarks			
19	Civil Construction Cost (For Cold Storage 50 % & for Other Components 40 %)	Rs:-	Lakh	Percentage:-	%
	Admissible Cost	Rs:-	Lakh	Percentage:-	%
20	Machinery Cost (For Cold Storage 50 % & for Other Components 60 %)	Rs:-	Lakh	Percentage:-	%
	Admissible Cost	Rs:-	Lakh	Percentage:-	%
21	Eligible Subsidy as per NIPHT Report				
22	Admissible Subsidy				
23	Cost of Fire Insurance (Civil & Machinery)				
24	Whether Project is Operational?				
25	A/c No. to which Subsidy to be deposited (<i>Subsidy Reserve Fund Account Number</i>)				
26	GST No. of Project				
27	Latest 3 Months Electric Bill				
28	Whether Solar Power system installed at the plant				
29	Register of Commodities Stored / Handled in Grading -Sorting Centre / Pre- Cooling Unit / Ripening Chamber / Cold Storage in the month of inspection in attached format (Annexure - E)				

Sr. No.	Details	Remarks
30	Sample Billing / Invoice given to Farmers for Storage.	
31	Log Sheet (Electrical Room)	
32	Cold Storage Temperature Log Sheet	
33	Gen. Set Capacity	
34	Transformer Capacity	
35	Chamber wise Data Sheet	
36	Whether NHM logo displayed (Size 4 X 3 ft.)per Anx. 11	

Remark

- 1) Project is commissioned as per administrative sanction.
- 2) Approved Components are Functional
- 3) Project has electrical supply with backup Gen. Set
- 4) Project is beneficial to local project area.
- 5) Recommended assistance is Rs.

(Name & Sign.)

Proprietor

Bank Officer
Manager

DSAO

Asst. Manager
NIPHTProject Manager / Director
MSHMPB

प्रपत्र - ७

अर्जदाराने काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली , शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी उभारणीच्या प्रकल्पाकरीता प्रकल्प उभारणीसाठी द्यावयाचे हमीपत्र

(रु.१०० च्या स्टॅम्प पेपर वर नोटरीज्ड करून घेणे)

मी श्री/ श्रीमती/ मेसर्स .....
मु.पो.....तालुका.....जि.....अशी हमी देतो/देते की,

- एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत मी / आम्ही ..... चा प्रस्ताव मंजूरीसाठी सादर केलेला असून हा घटक राबविताना केंद्र शासनाने / राज्यशासनाने एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन व औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे यांनी निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सुचना, तांत्रिक व आर्थिक मापदंडानुसार प्रकल्प पूर्ण करेन/ करू. माझा / आमचा प्रस्ताव मंजूर झाल्यास आणि प्रकल्प वर उल्लेख केलेल्या तांत्रिक मापदंडानुसार राबविला गेला नसल्याचे निदर्शनास आल्यास मंडळ / शासन करील त्या कार्यवाहीस मी / आम्ही पात्र राहीन / राहू, अशी हमी मी / आम्ही देत आहे / आहोत.
- सदर प्रकल्पासाठी मी अथवा माझ्या कुंटूबांतील इतर व्यक्तीने केंद्र / राज्य शासनाच्या इतर संस्थाकडून / योजनेतून कोणत्याही प्रकारचे अनुदान घेतले नाही याची हमी देत आहे / आहोत. तसे निदर्शनास आल्यास मंडळ / शासन करील त्या कार्यवाहीस मी / आम्ही पात्र राहीन/राहू, तसेच मी / आम्ही खालील अटी शर्तीस बांधील आहे / आहोत अशी हमी या हमीपत्राद्वारे मी / आम्ही देत आहे/ आहोत.
- प्रकल्प उभारणी केलेल्या सर्व्हे नंबर ..... मधील क्षेत्रात या पुर्वी शासनाच्या अर्थसहाय्याने सदर घटकाची उभारणी केलेली नाही.
- मा. व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे यांचेमार्फत मला/ आम्हाला अदा करण्यांत येत असलेल्या अनुदानाचा विनियोग मी/ आम्ही योजनेत समाविष्ट असलेल्या घटकासाठीच करेल/करू, इतर बाबींसाठी करणार नाही.
- प्रकल्पासाठी जिल्हा उद्योग केंद्राचे प्रमाणपत्र, प्रदुषण नियंत्रण मंडळाचे प्रमाणपत्र, अन्न व औषधी विभागाचा परवाना तसेच शासकीय नियमाप्रमाणे बांधकाम मंजूरी, इतर सर्व आवश्यक परवाने / परवानग्या घेण्यास मी / आम्ही बांधील आहे/आहोत.
- प्रकल्प स्थळी आग प्रतिबंधक उपाययोजना करण्यास मी / आम्ही बांधील आहे/आहोत.
- अनुदान वितरणाच्या वेळेस सदर प्रकल्प तांत्रिक, व्यावसायिकदृष्ट्या व मार्गदर्शक सुचनेतील मापदंडाप्रमाणे कार्यान्वीत असेल तरच प्रकल्पास अनुदान मिळेल याची जाणीव मला/ आम्हाला आहे.
- अर्थसहाय्य मंजूर करणा-या अधिका-यांच्या पुर्वपरवानगी शिवाय मी / आम्ही संपुर्ण प्रकल्पाची किंवा त्याच्या काही भागाची जागा बदलणार नाही/नाहीत किंवा प्रकल्पाच्या लक्षणीय भागाची विल्हेवाट लावणार नाही/नाहीत.
- प्रकल्पाच्या ठिकाणी हाताळणी करणा-या कामगारांसाठी प्रथमोपचार पेटी, हॅन्ड ग्लोज, स्वच्छता गृहे इ. ठेवण्यात येईल याची मी / आम्ही हमी देत आहे/आहोत.
- साठवलेला माल हा ग्राहकांच्या आरोग्याच्या सुरक्षिततेच्या दृष्टीकोनातून स्वच्छ व सुरक्षित राहिल याची मी / आम्ही हमी देत आहे/आहोत.
- प्रकल्पाच्या कामकाजाची कोणत्याही वेळेस तपासणी करणे व त्यासाठी प्रकल्पाच्या आवारात प्रवेश करणे यासाठी अर्थसहाय्य मंजूर करणारे अधिकारी, अनुदान अदा करणारे अधिकारी, राज्यशासन व त्यांनी प्राधिकृत केलेली व्यक्ती

- यांना मी / आम्ही प्रतिबंध करणार नाही तसेच त्यांनी या प्रकल्पाशी संबंधित कागदपत्रे, नोंदवहया, पुस्तके व हिशोबाच्या कागदपत्रांची तपासणी करणे व प्रती घेण्यास प्रतिबंध करणार नाही.
१२. सदर योजना राबविण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे मार्फत निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सुचनामधील उद्देशांची परिपूरता करण्यास मी / आम्ही बांधील आहे/आहोत.
१३. आमची संस्था भागीदारी संस्था असून संस्थेच्या भागीदारांपैकी एकाही भागीदाराची यापूर्वी अनुदानित इतर काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपरनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी प्रकल्पात संस्थेच्या भागीदाराची भागीदारी नाही याची आम्ही हमी देतो. सदर माहिती खोटी असल्याचे निदर्शनास आल्यास मुद्दा क्र. १४ प्रमाणे आम्ही कार्यवाहीस पात्र राहू.
१४. यदाकदाचीत मी / आम्ही खोटी, चुकीची किंवा अपुर्ण माहिती दिल्याचे आढळून आल्यास तसेच योजनेतर्गत कोणत्याही अटी व शर्तीचा भंग केल्यास तसेच दिलेल्या अनुदानाचा गैरवापर केल्याचे आढळून आल्यास महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे / महाराष्ट्र शासन यांनी मला / आम्हाला आमचे म्हणणे मांडण्याची संधी दिल्यानंतर आवश्यकता भासल्यास मला / आम्हाला अदा करण्यांत आलेल्या अर्थसहाय्याची पुर्ण रक्कम अथवा त्याचा हिस्सा अर्थसहाय्य अदा केल्याच्या दिनांकापासून महाराष्ट्र राज्य फलोत्पादन आणि औषधी वनस्पती मंडळ, पुणे / महाराष्ट्र शासन निर्धारित करील त्या दराने व पध्दतीने वार्षिक व्याजासह माझ्याकडून / आमच्याकडून वसूल करू शकतील. तसेच शासनाची दिशाभुल / फसवणुक केल्याप्रकरणी भारतीय दंड संहितेप्रमाणे कारवाई केली जाईल याची मला जाणीव / माहिती आहे.
१५. प्रकल्पस्थळी कायमस्वरूपी लोखंडी फलक (४ X ३ फुट) लोखंडी ऍनगलवर लावून विहित नमुन्याप्रमाणे माहिती प्रदर्शित केलेली आहे.
१६. सदर प्रकल्पांतर्गत येणाऱ्या शेतकरी गटांस/गटशेती अंतर्गत येणाऱ्या प्रकल्पांस सवलतीच्या दरात सेवा देणे/प्रोत्साहन देणे माझ्यावर/आमच्यावर बंधनकारक राहिल.
१७. उपरोक्त योजनेतर्गत मिळणा-या अर्थसहाय्याचा प्रकार हा प्रोत्साहनात्मक असल्यामुळे देय किंवा उपलब्ध होणारे अनुदान मला / आम्हाला मान्य असेल व त्यासाठी मी/ आम्ही न्यायालयात दावा दाखल करणार नाही.
१८. भविष्यात काही आपत्तीमुळे प्रकल्पास नुकसान झाल्यास मी/ आम्ही नुकसान भरपाईसाठी शासनाकडे मागणी करणार नाही.
१९. सदरचा प्रकल्प व्यावसायिकदृष्ट्या सुरू झाल्यानंतर मी / आम्ही ७ वर्ष कार्यान्वित ठेवीन / ठेवू प्रकल्पाचे अनुदान मिळालेनंतर सदरच्या कालावधीत प्रकल्पाची / मशिनरी / साहित्यांची विक्री करणार नाही तसे निदर्शनास आल्यास दिलेल्या अनुदानाची रक्कम व्याजासह वसुलीस माझी हरकत राहणार नाही.
२०. मंडळाने / शासनाने वेळोवेळी निर्धारित केलेल्या अटी व शर्ती माझ्यावर / आमच्यावर बंधनकारक राहतील. सदर हमीपत्र वर उल्लेख केलेल्या तारखेस साक्षीदारांच्या साक्षीने मी/आम्ही मान्य व स्वाक्षरीत करीत आहे/आहोत.

अर्जदाराची स्वाक्षरी

(नाव व पत्त्यासह)

साक्षीदार क्रमांक १ (स्वाक्षरी)

नाव व पत्ता:

साक्षीदार क्रमांक २ (स्वाक्षरी)

नाव व पत्ता :

प्रपत्र - ८

काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी उभारणी प्रकल्पस्थळी कायमस्वरूपी लोखंडी फलकाचा (४ X ३ फुट) नमुना

एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियानांतर्गत अर्थसहाय्याने

कृषि विभाग
लोगो

एकात्मिक पॅक हाऊस/पुर्व शीतकरण गृह/शीतखोली/शीतगृह/
शीतवाहन/रायपनिंग चेंबर/प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक
शीतसाखळीमधील) /एकात्मिक शीतसाखळी प्रकल्प

राफअ लोगो

लाभार्थ्याचे नाव : -----

प्रकल्प केंद्राचे नाव :-----

गाव ----- तालुका ----- जिल्हा-----

प्रकल्प मुल्य रू -----

अनुदान रक्कम रू -----

कर्ज देणा-या बँकेचे नाव ----- कर्ज रक्कम रू-----

प्रकल्प कार्यान्वित दिनांक -----

परिशिष्ट - A

काढणीपश्चात व्यवस्थापन अंतर्गत प्रकल्पाधारित एकात्मिक पॅक हाऊस, पुर्व शीतकरण गृह, शीतखोली, शीतगृह, शीतवाहन, रायपनिंग चेंबर, प्राथमिक प्रक्रिया केंद्र (फक्त एकात्मिक शीतसाखळीमधील) व एकात्मिक शीतसाखळी प्रस्ताव चेक लिस्ट (Check List) व आवश्यक कागदपत्रे

प्रवर्तकाने सादर करावयाची कागदपत्रे:-

अ) मान्यतापुर्व स्थळपाहणीकरीता महाडीबीटी पोर्टलवर अपलोड करावयाची आवश्यक कागदपत्रे

१. प्रकल्पस्थळाच्या मालकी हक्काबाबतची कागदपत्रे.
अ) ७/१२ आणि ८ अ उतारा
२. प्रकल्पासाठी मुदत कर्ज (Term Loan) मंजूरी/ सहमती पत्र.
३. आधारकार्डाची छायांकित प्रत
४. प्रकल्पाबाबतची संक्षिप्त टिपणी

ब) मंडळ कार्यालयाकडे इरादापत्र प्राप्तीसाठी जिअकृअ कार्यालयाने महाडीबीटी पोर्टलवर अपलोड करावयाची कागदपत्रे वरीलप्रमाणे १ ते ४ कागदपत्रे

५. मान्यतापुर्व स्थळपाहणी अहवाल मुळ फोटोसहित (प्रपत्र- १)
६. जिल्हा अभियान समितीचे शिफारस पत्र (प्रपत्र- २)

क) इरादापत्र मिळाल्यानंतर लाभार्थीने / प्रवर्तकाने सविस्तर प्रकल्प अहवाल सादर करताना सोबत महाडीबीटी पोर्टलवर अपलोड करावयाची कागदपत्रे

१. सविस्तर प्रस्ताव सादर करावयाचा अर्ज (प्रपत्र-४)
२. सविस्तर प्रकल्प अहवाल (Detail Project Report)
३. प्रकल्पासाठी मुदत कर्ज (Term Loan) मंजूरीपत्र
४. बँक कर्ज मुल्यन रिपोर्ट. (Bank Appraisal Letter)
५. प्रकल्प भाडेपट्ट्यावर असल्यास दुय्यम उपनिबंधकाकडे नोंदणी केलेला भाडेपट्टा करार (१५ वर्ष मुदतीचा)
६. संस्था /कंपनी नोंदणी प्रमाणपत्र
७. प्रकल्प भागीदारी संस्था असल्यास भागीदारी करार किंवा कंपनी / संस्था असल्यास त्याची घटना / उपविधी.
८. प्रकल्प उद्योग सुरू करण्यासाठी संबंधीत कार्यालयाचे नाहरकत प्रमाणपत्र (ग्रामपंचायत/नगर पालिका/ एमआयडीसी/)
९. सक्षम प्राधिका-यांचे बांधकामास मंजूरी पत्र व मंजूर नकाशा.(ग्रामपंचायत/नगर रचना विभाग/नगर पालिका/एमआयडीसी)
१०. विद्युत सुविधेबाबत आवश्यक कागदपत्रे.(Electricity Facility)
११. Civil Work Estimate by Civil Engineer / Contractor.
१२. बेसिक डाटा शीट विहित नमुन्यात (Counter sign by Refrigeration Engineer & Proprieter)
१३. हिट लोड कॅलक्युलेशन शीट विहित नमुन्यात (Counter sign by Refrigeration Engineer & Proprieter)
१४. Linkages- Backward & Forward (प्रकल्पासाठी लागणारा कच्चा माल (फळे, भाजीपाला, इ.) उपलब्धते बाबत तसेच प्रकल्पापासून मिळणारे उत्पादन विक्री व्यवस्थेबाबत प्राथमिक माहिती)
१५. प्रकल्पातील सेवा परिसरातील शेतक-यांना, शेतकरी गटांना किंवा शेतकरी उत्पादक कंपन्यांना भाडेत्वावर देणेबाबत लेखी करार व अभिलेखे.
१६. जिल्हा उद्योग केंद्राचे प्रमाणपत्र. (District Industrial Centre- Certificate)
१७. प्रदुषण नियंत्रण मंडळ (Pollution Control Board) प्रमाणपत्र. (फक्त प्रक्रिया प्रकल्पासाठी)
१८. अन्न व औषधी विभागाचा परवाना.(Food Safety And Standards Authority Of India (FSSAI License)) (फक्त प्रक्रिया प्रकल्पासाठी)

१९. प्रवर्तकाचे हमीपत्र (प्रपत्र - ७)

२०. प्रकल्पास आवश्यक मशिनरी व बांधकामाचे कोटेशन

२१. सनदी लेखापाल यांचे स्व:निधीचे प्रमाणपत्र (परिशिष्ट - C) आणि आर्थिक ताळेबंद (C.A Certificate about own Contribution & Balancesheet)

ड) प्रशासकीय मंजूरी मिळाल्यानंतर अनुदान प्राप्तीसाठी प्रवर्तकाने सादर करावयाची कागदपत्रे

१. शीतवाहन अथवा फिरते पुर्व शीतकरण गृह असल्यास R.T.O. कडील नोंदणी.

२. बँक कर्ज सबसीडी रिझर्व फंड खाते तपशील (परिशिष्ट - B)

३. सनदी लेखापाल यांचे प्रकल्प खर्चाचे प्रमाणपत्र (परिशिष्ट - C) (C.A Certificate Of Project Expenditure)

४. चार्टर्ड इंजिनियरचे बांधकाम खर्च व प्रकल्पाचे बांधकाम NHB / NCCD च्या तांत्रिक निकषाप्रमाणे उभारणी केली असल्याबाबतचे प्रमाणपत्र (परिशिष्ट - D)

५. एकात्मिक पॅक हाऊस मधील प्रतवारी, पुर्व शीतकरण गृह, रायपनिंग चेंबर व शीतगृह या घटकांमध्ये साठविलेल्या उत्पादनांचा तपशील (परिशिष्ट - E)

६. प्रकल्पास आवश्यक मशिनरी व बांधकामाची देयके (बिले जीएसटीसह). बांधकाम व मशिनरी बिलाचा स्वतंत्र गोषवारा नमुद करावा व अनुक्रमे बिले जोडावीत. (परिशिष्ट - F & G).

७. कर्ज वितरण पत्र.(Loan Disbursement Letter)

वरील सर्व कागदपत्रे नाव व दिनांकासह साक्षांकीत (Self Attested) असावीत.

परिशिष्ट - B

बँक कर्ज सबसीडी रिझर्व फंड खाते तपशिल

Date: /   /

To,

**Managing Director
MSHMPB, Pune**

Sub- Regarding Completion & Subsidy Reserve Fund Account No. of project sanctioned by the bank of shri.....

Respected Sir / Madam,

The (name and address of project)----- project submitted by shri----- for Cold Storage/ Integrated Pack House/ Pre Cooling Unit/ Cold Room / Refer Van/ Ripening Chamber/ Integrated Cold Chain of ----- was sanctioned by the bank. The project is new and it is technically feasible and financially viable. The bank has sanctioned a term loan of Rs. ----- on date ----- **out of that term loan Rs. ----- has disbursed till date- - - - -**

The Bank has verified before sanction of term loan that, the promoter has clear title right over the land on which the project is completed. The project is completed as per the guidelines of Mission for Integrated Development of Horticulture (MIDH). **The subsidy will be kept in the subsidy reserve fund a/c of borrower.** No interest will be applied on subsidy portion by the bank. **Bank will not be settled the loan & subsidy amount prior to 36 months and subsidy will be adjusted only as a part of recovery of last instalment of term loan.** The repayment schedule will be drawn on the loan amount in such a way that the subsidy amount is adjusted after the bank loan portion (excluding subsidy) is liquidated. The bank will submit to MSHMPB, Pune the Utilization Certificate of the subsidy released.

It is requested to deposit the subsidy amount in following account-

Name of Account Holder- .....

Branch - ..... IFSC Code- .....

Subsidy Reserve Fund Account Number Of Borrower - .....

Address-

**Branch Manager
Name Of The Bank**

परिशिष्ट - C

**CA Certificate
(Letter Head of the CA)**

CA Certificate (with membership no. Of CA)

Project Name .....

Project Location .....

The certification is based on the verification of books of Accounts, Bills, Invoices, Work Orders, Bank Statement , etc. The details of the expenditure incurred towards the project till date is as under :

Project Cost:

(Rs. In Lakh)

Sr. No	Particulare	Actual Cost
1	Land And Land Development	
2	Civil Works / Construction	
3	Plant & Machinery	
4	Misc. Fixed Assets	
5	Others	
	Total	

Means of Finance:

(Rs. In Lakh)

Sr. No.	Particular	Amount
1	Promoter's Equity	
2	Term Loan	
3	Grant	
4	Unsecured Loan	
5	Others	

Details of unsecured loans, if any, duly certified by CA

For .....

CA. ....

M. No. ....

Date:

Place :

परिशिष्ट - D

Chartered Engineer Certificate (Civil) Format for Technical Civil Work:

(Letter Head of the CE)

Chartered Engineer Certificate (With membership/registration No. of CE) in the following format:

Date :

Name of Project :

Location with address :

Date of site Visit by Chartered Engineer :

Project Progress :

Sr.No.	Name of Component	Constructed Area (Sq.m)	Construction Cost (Rs. in Lakh)	Rate / Unit (Rs./ Sqm)
1	Cold Storage			
2	Integrated Pack House			
3	Pre - Cooling Unit			
4	Ripening Chamber			
	Total			

All the technical safety & other condition are being complied with. At present the civil work & the machinery installation completed and unit is running successfully in my supervision. All materials (Type & Grade) have been used strictly in accordance with general and detailed specification. All the work has complied as per the norms/ guidelines technical specifications laid down by GOI, NHB Standaris.

Signature and Seal of C.E.

Counter signature of promoter/authorized signatory of company with Seal.

परिशिष्ट - E

Details of Stored products in Grading -Sorting Centre / Pre- Cooling Unit / Ripening Chamber / Cold Storage

Month : - .....

Sr. No.	Name of Commodity	Services*	Rates	Name of Party	Storage Duration	Qty.
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						

*Grading -Sorting Centre / Pre- Cooling Unit / Ripening Chamber / Cold Storage

Place :-

Date :-

(Name, Sign. & Stamp)
Proprietor / Firm

परिशिष्ट - F

प्रकल्प देयकांचा गोषवारा (सनदी लेखापाल यांच्याकडून प्रमाणित)

प्रकल्पाचे नाव:-

प्रकल्पाचा पत्ता :-

प्रशासकीय मंजूरी :- आदेश क्र.

दि.

,मंजूर रक्कम रू.

लाख

अ. क्र.	घटक /बाब	प्रकल्पाचे अंदाजित मुल्य	देयक क्र.	दिनांक	निव्वळ देयकाची रक्कम (कर वजा जाता)	कराची रक्कम (जीएसटी)	एकूण देयकाची रक्कम	बँक खात्याद्वारे अदा केल्याचा दिनांक	देयक पृष्ठ क्र.
अ) बांधकामाची देयके									
अ) बांधकामाची देयके एकूण (Civil Work Total)									
ब) मशिनरीची देयके									
A) Cold Storage									
Sub Total - A)									
B) Pre - Cooling Unit									
Sub Total - B)									
C) Ripening chamber									
Sub Total - C)									
ब) मशिनरीची देयके एकूण (Machinery Total = A+B+C)									
एकूण प्रकल्प खर्च अ) + ब)									

प्रकल्प खर्चाचा गोषवारा

अ.क्र.	बाब	खर्च	एकूण प्रकल्प खर्चाच्या तुलनेत टक्केवारी
१	बांधकाम खर्च		
२	इन्सुलेशन		
३	रेफ्रिजरेशन सिस्टीम		
४	इलेक्ट्रिकल सिस्टीम		
	एकूण		

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, सदर प्रकल्पातील देयकाची छाननी करून प्रकल्पावर झालेला खर्च रक्कम रू..... हा बँकेच्या अभिलेखावरून तपासला आहे.

दि.

सनदी लेखापाल यांचा सही व शिक्का

(टिप :- उपरोक्त देयकानुसारच अनुदानाची परिगणना करण्यात येईल.)

परिशिष्ट - G

प्रकल्प देयकांचा गोषवारा (चार्टर्ड इंजिनियर / आर्किटेक्ट यांच्याकडून प्रमाणित)

प्रकल्पाचे नाव:-

प्रकल्पाचा पत्ता :-

प्रशासकीय मंजूरी :- आदेश क्र. दि. ,मंजूर रक्कम रू. लाख

अ. क्र.	घटक /बाब	प्रकल्पाचे अंदाजित मुल्य	देयक क्र.	दिनांक	निव्वळ देयकाची रक्कम (कर वजा जाता)	कराची रक्कम (जीएसटी)	एकूण देयकाची रक्कम	बँक खात्याद्वारे अदा केल्याचा दिनांक	देयक पृष्ठ क्र.
फक्त बांधकामाची देयके									
बांधकामाची देयके एकूण (Civil Work Total)									

प्रमाणपत्र

प्रमाणित करण्यात येते की, सदर प्रकल्पातील देयकाची छाननी करून प्रकल्पाचे बांधकाम हे मंजूर नकाश्याप्रमाणे व आवश्यकतेनुसार केलेले असून झालेला खर्च रक्कम रू. .... बँकेच्या अभिलेखावरून तपासला असून तो प्रकल्पाच्या खर्चाच्या ..... टक्के आहे.

दि.

सनदी अभियंता यांचा सही व शिक्का